

Mari Rissanen

**”ALKU MENIKIN TODELLA
LOISTAVASTI”**

**Vanhempien huolet lapsen päivähoiton
aloituksessa**

Varhaiskasvatustieteen

kandidaatin tutkielma

Kevät 2014

Kasvatustieteiden laitos

Jyväskylän yliopisto

TIIVISTELMÄ

Rissanen Mari. 2014. ”ALKU MENIKIN TODELLA LOISTAVASTI” - VANHEMPIEN KOKEMIA HUOLIA LAPSEN PÄIVÄHOIDON ALOITUKSESSA. Kandidaatin-tutkielma. Kasvatustieteiden laitos. Jyväskylän yliopisto. 44 sivua + liitteet.

Tämä laadullinen tutkimus käsittelee vanhempien kokemia huolia lapsen päivähoiton aloituksessa. Tarkoituksena oli selvittää, mitä huolia vanhemmat ovat kokeneet hoidon aloitusvaiheessa ja miten he ovat ilmaisseet nämä huolet päiväkodin henkilökunnalle sekä miten työntekijät ovat huomioineet vanhempien huolia. Tutkimus tuo esiin vanhempien kokemuksia, jotka on lasten hyvinvoinnin lisäksi syytä ottaa huomioon päivähoiton aloituksen yhteydessä.

Tutkimuksen aineiston kerääminen toteutettiin kyselylomakkeella, johon vastasivat ne vanhemmat, joiden lapsi oli aloittanut päivähoiton syksyllä 2013 tai sen jälkeen. Lomakkeen kysymykset olivat avoimia kysymyksiä. Palautuneita lomakkeita oli yhteensä kymmenen ja vastaukset analysoitiin aineistolähtöistä sisällönanalyysiä käyttäen.

Tutkimuksen tulosten perusteella vanhempien huolet jakautuivat neljään luokkaan; lapsen sopeutumiseen liittyvät huolet, huolet lapsen fyysisestä hyvinvoinnista, päiväkodin toimintaan liittyvät huolet sekä ei lainkaan huolia. Huoliaan vanhemmat ilmaisivat kolmella eri tavalla; suoraan kertomalla, heikosti ilmaisemalla tai ei mitenkään. Päiväkodin työntekijät huomioivat vanhempien huolia useilla tavoilla; tukemalla vanhempia, lasten kautta, yhteisillä päätöksillä, toiminnan kautta sekä ei lainkaan huomioimalla.

Tutkimus osoitti, että vanhemmilla on erilaisia huolia päivähoiton aloitukseen liittyen ja että jos he kertovat huolistaan, niitä ei jätetä huomiotta. Ainoat tutkimuksessa kerrotut huolenaiheet, joita päiväkodin henkilökunta ei huomionut, olivat niitä joita vanhemmat eivät olleet millään tavalla ilmaisseet. Kasvatuskumppanuuden kannalta tämä on tärkeä huomio, sillä tutkimus osoitti, että vanhempia kyllä kuullaan ja tuntemuksia huomioidaan, kunhan he vain pystyvät ilmaisemaan ajatuksensa. Tämän tutkimuksen herättämät jatkotutkimushaasteet liittyvät lapsen iän mahdolliseen merkitykseen vanhempien kokemiin huoliin sekä kasvatuskumppanuuden toisen osapuolen, päivähoiton henkilöstön mahdollisiin huolenaiheisiin.

Asiasanat: päivähoiton aloitus, kasvatuskumppanuus, vanhemmuus
Key words: transition to day care, educational partnership, parent

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	4
2 KOTIHOIDOSTA PÄIVÄHOIDON ALOITUKSEEN	5
2.1 Lapsen siirtyminen kotihoidosta päivähoitoon	5
2.2 Lapsen hoidon järjestäminen ja aloituksen käytännöt	7
3 KASVATUSKUMPPANUUS.....	9
3.1 Edellytykset kasvatuskumppanuudelle ja sen merkitys	9
3.2 Bronfenbrennerin ekologinen teoria	12
4 LAPSIPERHEIDEN ARKI	14
4.1 Työn ja perheen yhteensovittaminen	14
4.2 Arki lapsiperheessä	16
5 TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUSKYSYMYKSET.....	18
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	19
6.1 Lähestymistapa ja aineistonkeruu	19
6.2 Tutkimuksen informantit	20
6.3 Aineistonkeruun luotettavuus	21
6.4 Aineiston analyysi.....	22
7 TUTKIMUKSEN TULOKSET	26
7.1 Vanhempien huolenaiheet.....	26
7.2 Vanhempien kokemien huolien ilmaiseminen ja niiden huomiointi	30
8 POHDINTA	35
8.1 Päätulosten tarkastelua.....	35
8.2 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	37
8.3 Tulosten hyödynnettävyys ja jatkotutkimusmahdollisuudet.....	40
LÄHTEET	42
LIITTEET	45

1 JOHDANTO

Päivähoidon aloitukseen liittyvää aiempaa tutkimusta on tehnyt muun muassa Dalli (1999; 2002), joka on tutkimuksessaan tarkastellut lasten päivähoitoon sopeutumista erityisesti äitien näkökulmasta sekä äitien ja opettajien näkemyksiä rooleistaan ja keskinäisestä suhteesta päivähoitoon aloituksen yhteydessä. Oma tutkimukseni käsittelee huolia, joita vanhemmat ovat kokeneet päivähoitoon aloitukseen liittyen. Tähän liittyvää tutkimusta ovat tehneet esimerkiksi Perälä, Salonen, Halme ja Nykänen (2011), joiden tutkimus arvioi laajasti perheille tarkoitettuja palveluita ja jossa tuli esille myös vanhempien huolia.

Kuten Karila (2006, 91) toteaa, on päivähoitoon henkilökunnan ja vanhempien vuorovaikutussuhteella paljon merkitystä, sillä tämä vuorovaikutus yhdistää lapsen kahta eri kasvuympäristöä. Tässä kasvatuskumppanuudessa luottamus rakentuu kuulluksi tulemisen kautta (Karila 2006, 99). Vanhemmilla voi päivähoitoon aloitukseen liittyen olla monenlaisia odotuksia ja pelkoja (Kaskela & Kekkonen 2006, 41), joten on tärkeää voida keskustella niistä avoimesti. Tämä tutkimus auttaa selvittämään, millaisia vanhempien keskeisimmät huolenaiheet ovat ja miten niitä ilmaistaan ja kuinka niihin suhtaudutaan.

Haen tutkimuksellani vastausta kolmeen tutkimuskysymykseen. Ensimmäisessä haluan selvittää, mitä huolenaiheita vanhemmat ovat kokeneet päivähoitoon aloitukseen liittyen. Muut kysymykset käsittelevät niitä keinoja, joilla vanhemmat huoliaan työntekijöille ilmaisevat sekä sitä, miten huolia on huomioitu päiväkodissa henkilökunnan toimesta. Tutkimusraportti etenee teoreettisten lähtökohtien esittelyn jälkeen tutkimustehtävän kautta tutkimuksen toteuttamiseen. Näiden jälkeen tarkastelen tutkimuksessa saatuja tuloksia ja lopuksi pohdinnassa laajemmin ilmiötä sekä tutkimuksen luotettavuutta. Toivon tutkimuksen tuovan esille vanhempien ääntä ja kehittävän päivähoitoon aloitusta lasten tarpeiden lisäksi myös vanhempien näkökulmasta.

2 KOTIHOIDOSTA PÄIVÄHOIDON ALOITUKSEEN

Kotihoidosta kodin ulkopuoliseen hoitoon siirtyminen on ensimmäinen suuri muutos varhaislapsuudessa (Karikoski & Tiilikka 2011, 79). Lapsen aloittaessa päivähoiton, alkavat lapsen kokemukset ympäröivästä maailmasta karttua aivan uudella tavalla. Lapsi ei kuitenkaan muutu ns. ”päivähoitolapseksi”, vaan on edelleen se sama oman perheensä ja kotinsa lapsi, joka hän on ollut ennen hoidon aloitustakin. Lapsi pysyy samana, kokemukset vain alkavat muuttua ja niitä tulee eri ympäristöistä lisää. Koska niin moni asia muuttuu, päivähoiton aloituksen vaihe pyritään järjestämään ja miettimään etukäteen mahdollisimman sujuvaksi. (Munter 2001, 37.) Seuraavassa alaluvussa paneudun tarkemmin siirtymävaiheeseen kotihoidosta päivähoitoon ja sen jälkeen tarkastelen päivähoiton järjestämistä yhteiskunnan tasolla sekä yleisimpiä päivähoiton aloituskäytäntöjä.

2.1 Lapsen siirtyminen kotihoidosta päivähoitoon

Kuten Munter (2001, 35) on sanonut, lapsen herkkä mieli heijastelee lapselle tärkeiden ihmisten tunteita, toimintaa ja asenteita, joita näillä ihmisillä on päivähoiton aloitukseen liittyen. Karikoski ja Tiilikka (2011, 78) toteavatkin, että koulun aloittamisen lisäksi juuri päivähoiton aloitus on erityisen suuri muutos lapselle. Lapsi elää fyysisesti ja psyykkisesti tässä ja nyt, eikä näin ollen itse mieti tulevaa päivähoiton aloitusta. Koska päivähoiton aloitus tarkoittaa siinä osallisena oleville monentasoisia muutoksia, liittyy siihen yhtä aikaa sekä hallintaa että epävarmuutta. Aikuisilla, jotka ovat vastuussa muutoksen käynnistämisestä, on välineitä käsitellä hoidon aloitusta toisin kuin lapsella, joka on muutoksen kohdatessaan täysin riippuvainen vanhemmistansa sekä päivähoiton aikuisista. (Munter 2001, 35.)

Munter (2001, 36) sanoo teoksessaan, että lapsen tulee olla oman päivähoitonsa pääroolissa heti alusta pitäen sillä päivähoiton aloitus on herkkä jakso ja muuttuvassa tilanteessa lapsi alkaa muodostaa kuvaa itsestään toimijana uusia asioita täynnä olevassa ympäristössä. Munter (2001, 36) toteaa lisäksi, että uusilla asioilla täytyy olla kosketusta entiseen ja tuttuun ja jotta lapsi voi saada tärkeimmän roolin hoidon aloituksessa, täytyy lapsen kokemuksia ja hänen maailmaansa pyrkiä ymmärtämään.

Päivähoidon aloitus tarkoittaa ensisijaisesti muutosta lapselle, mutta hoitojärjestelyiden muutosten lisäksi myös vanhempien elämä muuttuu ja kodin ulkopuoliseen hoitoon siirtyminen koetaankin koko perheen prosessiksi (Karikoski & Tiilikka 2011, 79). Hoidon aloitus saattaa aiheuttaa vanhemmissa paljon ristiriitaisia tunteita kuten innostusta ja uuden odotusta mutta myös huolta ja syyllisyyttä (Munter 2001, 35). Perälän, Salosen, Halmeen ja Nykäsen (2011, 37) tutkimus osoitti, että yleisimmät vanhempien huolet liittyivät lapsen tunne-elämään ja sosiaalisiin suhteisiin, fyysiseen terveyteen ja kehitykseen. Myös ihmissuhteet saattavat kokea muutoksia sekä ilmapiiri ja se, miten lapsi tuntee tulevansa hoidon lisäksi huomioiduksi myös kotona. Usein päivähoiton aloitus tietää lapsen elämään kiireen lisääntymistä, sillä aikatauluja tulee vanhempien töiden lisäksi myös päiväkodista. Kotihoidossa olleen lapsen elämä ja koko perheen elämä siinä sivussa muuttuu moneen suuntaan siirryttäessä päivähoitoon. (Munter 2001, 38.)

Päivähoidon aloitus näyttäytyy varsinkin aluksi lapsen ja vanhemman eroamisina ja toisaalta taas kohtaamisina ja Munterin (2001, 42) mukaan hoidon alkuvaihe onkin sopeutumista näiden erojen ja kohtaamisien rytmiin. Tärkeänä tässä prosessissa ovat osallisina olevien ihmisten väliset suhteet. Vanhempien ja päivähoiton henkilökunnan sekä lapsen ja henkilökunnan suhteet ja vuorovaikutus rakentuvat aluksi juuri näiden lähtemis-tilanteiden tueksi ja niitä kannatteleviksi. (Munter 2001, 42.) Kiintymyksen ja erotilanteiden ymmärrys on johtanut siihen, että pienten lasten sopeutumisen järjestelyihin on kiinnitetty entistä enemmän huomiota (Brooker 2008, 35). On hyvä tiedostaa, että lapsen erotilanteet helpottuvat, kun vanhemmat ja päivähoiton henkilökunta ovat luottavaisessa vuorovaikutuksessa keskenään. Samalla vanhempien huolet voivat helpottua, kun luonteva vuoropuhelu on mahdollista. (Munter 2001, 46.) Aiemmissä tutkimuksissa Dalli (1999, 64) totesi, että kasvattajan tuki on hoidonaloituksessa keskeistä niin lapsen kuin vanhemmankin sopeutumisen kannalta.

Erotilanteet ovat lapselle aluksi vaikeita, sillä hänelle täytyy muodostua tunne, että on turvallista jäädä hoitoon ilman vanhempaa uusien, mutta luotettavien aikuisten seuraan. Ero ei ole helppo vanhemmallekaan ja niinpä vanhemmat voivat kokea huolia muun muassa lapsen olost ja sopeutumisesta. (Munter 2001, 42-44.) Toisaalta Dalli (2002, 89-91) sai tutkimuksessaan selville äitien lähinnä itseen kohdistuvia huolia. Kertomuksissa näkyi muun muassa huoli siitä, ettei äiti ole enää koko aikaa ensisijainen lasta koskevien asioiden päättäjä, vaan hoitopäivän ajan täytyi luottaa lapsen olevan hyvissä käsissä. Vanhemmat voivat kuitenkin tukeutua asioihin, joissa uskovat lapsensa pärjäävän ja jotka auttavat lasta selviämään hoidon alkuvaiheesta (Munter 2001, 44).

2.2 Lapsen hoidon järjestäminen ja aloituksen käytännöt

Sauli ja Säkkinen (2007, 171) ovat todenneet, että lapsen ensimmäiseen ikävuoteen asti häntä hoidetaan yleensä kotona ja lapsen kasvaessa kodin ulkopuoliset hoitojärjestelyt tulevat yleisemmiksi. Lasten päivähoitolain (36/1973) mukaan päivähoitoa voivat saada lapset, jotka eivät ole oppivelvollisuusiässä tai kun erityiset olosuhteet sitä vaativat eli hoitoa ei ole voitu muulla tavoin järjestää. Suomalaisista 1-6-vuotiaista lapsista 59 prosenttia oli vuonna 2005 joko kunnallisessa tai yksityisessä päivähoidossa. Yleisin päivähoidon tarpeen syy on vanhempien työssäkäynti ja näin ollen työelämästä poissaoleminen vähentää päivähoidon käyttötarvetta. (Sauli & Säkkinen 2007, 171.)

Lasten päivähoito järjestetään siten, että se voi tarjota lapsen hoidolle ja kasvatukselle asianmukaisen ja sopivan hoitopaikan sekä jatkuvan hoidon sellaisena vuorokaudenaikana, jolloin hoitoa tarvitaan (Laki lasten päivähoidosta 36/1973). Päivähoidon lisäksi Suomessa perheille on mahdollistettu lapsen hoitaminen esimerkiksi kotona lasten kotihoidon tuella (Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta 1128/1996). Päivähoidon yleiset käytännöt ja ehdot sekä vähimmäisvaatimukset päivähoidon laadun takaamiseksi muun muassa henkilöstön kelpoisuusvaatimuksilla on säädetty lasten päivähoitolaissa (36/1973) ja asetuksessa lasten päivähoidosta (239/1973).

Kaskela ja Kekkonen (2006) ovat teoksessaan esitelleet päivähoidon

aloituksen yleisiä käytäntöjä, joita suomalaisessa päivähoitossa käytetään. Osapuolten yhteistyö ja yhteistoiminta lähtee liikkeelle tutustumisesta. Toivottava perheen kotona käytävä ensimmäinen tutustumiskäynti luo eräänlaista jatkumoa esimerkiksi neuvoloissa tehtäville terveydenhoitajan kotikäynneille lapsen syntymän jälkeen. Kotikäynti antaa myös lapselle mahdollisuuden tutustua ensimmäisen kerran tulevaan opettajaan tai hoitajaan turvallisessa ympäristössä kotonaan (Karikoski & Tiilikka 2011, 80). Aloituskeskustelun tavoite on antaa puheenvuoro perheelle ja tämän vuoksi koti on luonteva paikka kuulla perheestä ja heidän tuntemuksista liittyen hoidon aloitukseen. Keskustelun tarkoituksena on valmistaa vanhempia hoidon aloitukseen, jotta he voivat tukea lastaan muuttuvassa tilanteessa. Kun vanhemmat ovat saaneet ilmaista ja selkiyttää tunteitaan, niin toiveita kuin pelkojakin, on heidän helpompi vastata lasten tarpeisiin. Ensimmäinen tutustumiskeskustelu voidaan myös käydä esimerkiksi päiväkodissa, mikäli perhe kokee sen paremmaksi vaihtoehdoksi. (Kaskela & Kekkonen 2006, 41.)

Hoidon aloitukseen kuuluu alkukeskustelujen lisäksi myös tietyn mittainen lapsen ja vanhemman yhteinen tutustumisjakso päiväkotiin, mielellään vähintään kahden viikon pituinen aika (Karikoski & Tiilikka 2011, 81). Dalli (1999, 62) totesi tutkimuksessaan, että äidit kokivat yhteisen tutustumisen aikana olleensa lapsilleen turvana ja esimerkkinä tutustumisesta uusiin hoitajiin. Kaskela ja Kekkonen (2006, 43) toteavat, että kasvattajan rooli erokokemuksiin totuttelussa on tärkeä niin lapselle kuin vanhemmallekin. Vanhemman kuuleminen ja vanhemmalle lapsen reaktioista kertominen ovat merkityksellisiä, sillä tiedot ovat arvokkaita äidille tai isälle, joka on ehkä ensimmäisiä kertoja erossa lapsestaan eikä näin koko ajan tiedä, miten lapsen päivä etenee. Karikoski ja Tiilikka (2011, 82) sanovatkin, että tiivis keskusteluyhteys ja jatkuva kuulumisten vaihto antaa niin kasvattajalle kuin vanhemmallekin lisää teitoa lapsesta ja hänelle merkityksellisistä tapahtumista. Omaha-ohjaaja-käytäntö on uudenlainen ja jo monissa kunnissa yleistynyt tapa huomioida lasta ja perhettä yksilöllisemmin aloitusvaiheessa. Se tarkoittaa, että hoidon aloittavalle lapselle on nimetty yksi ryhmän työntekijöistä, joka auttaa lasta sopeutumisessa ja lapsen on helppo turvautua tähän tiettyyn ja tuttuun aikuiseen aloitusvaiheessa. Myös vanhemmille voi olla helpompaa jakaa ajatuksia ja tuntemuksia yhdelle samalla ihmiselle. (Kaskela & Kekkonen 2006, 43-44.)

3 KASVATUSKUMPPANUUS

Päivähoidon keskeinen osa-alue nykypäivänä on kasvatuksen ammattilaisten ja vanhempien välinen vuorovaikutus (Karila, Alasuutari, Hännikäinen, Nummenmaa & Rasku-Puttonen 2006, 49). Tämä vuorovaikutus on kuitenkin nähty eri aikoina erilaisena, kuten Karila (2006, 92-93) osoittaa. Ennen kumppanuuden käsitteen muotoutumista on puhuttu esimerkiksi vanhemmuuteen kasvattamisesta ja vanhemmuuden tukemisesta. Tällainen puhetapa asettaa vanhemmat osaamattomaan ja tietämättömaan asemaan, kun taas asiantuntijan rooli painottuu keskeisenä yhteistyössä. Nykyinen kumppanuuden käsitys perustuu kuitenkin ajatukseen, että sekä ammatti-ihmisillä että vanhemmilla on molemmilla lapsesta olennaista tietoa. Kumppanuus tarkoittaa siten molemminpuolista kunnioitusta ja yhteistä tavoitetta lapsen kasvatuksesta. (Karila 2006, 92-93.) Kasvatusalan ammattilaisten ja perheiden vuorovaikutussuhteessa kohtaavat perheiden ja julkisten kasvatusinstituutioiden käytännöt ja ajattelutavat lapsesta, lapsuudesta ja kasvatuksesta. Tämän vuoksi toisen kumppanuusosapuolen kunnioittaminen on yksi kasvatuskumppanuuden toteutumisen edellytys. (Karila 2006, 95.) Seuraavissa kahdessa alaluvussa käsittelemme kasvatuskumppanuuden rakentumisen edellytyksiä ja sen merkitystä sekä Bronfenbrennerin ekologista teoriaa lapsen hoitoon siirtymisen ja kahden kasvuympäristön yhteistyön näkökulmasta.

3.1 Edellytykset kasvatuskumppanuudelle ja sen merkitys

Laissa lasten päivähoitosta (36/1973) sanotaan, että päivähoiton tavoite on tukea koteja heidän kasvatustehtävässään ja edistää lapsen tasapainoista persoonallisuuden

keitystä yhteistyössä kodin kanssa. Alasuutarin (2006, 86) mukaan tässä yhteistyössä on tärkeää muistaa vanhemman osallisuus ja subjektiuus. Vanhempi ei ole pelkkä tiedonantaja tai valistuksen kohde, vaan yhteistyön tulee olla vanhempien näkökulmaa esille tuovaa. Näin työntekijä osoittaa arvostusta vanhempaa ja hänellä olevaa lapsensa tuntemusta kohtaan. (Alasuutari 2006, 86.)

Karila (2006, 95) on todennut, että yhtenä kasvatuskumppanuuden ehtona voidaan ajatella olevan kumppanuusosapuolten toistensa kunnioittaminen, mikä tarkoittaa samalla usein toisistaan eroavien käsitysten ja elämäntapojen kunnioittamista. Päivähoito-oikeuden ollessa subjektiivinen eli mahdollinen kaikille, edustavat vanhemmat laajaa ajattelun ja kasvatustietämysten kirjoa. Päivähoidon henkilöstöllä voidaan taas nähdä olevan yhtenäisemmät näkemykset kasvatuksesta, johtuen esimerkiksi koulutustaustasta. Nämä eri näkemykset voivat asettaa haasteita kasvatuskumppanuudelle ja toistensa kunnioittamiselle. (Karila 2006, 95.)

Karila (2006, 97-98) toteaa teoksessaan, että hyvä kasvatuskumppanuus ja toimiva vuorovaikutussuhde lähtevät rakentumaan toisiinsa tutustumisen kautta, jolloin muodostetaan kuvaa siitä, voiko toiseen osapuoleen luottaa. Ammattilaisten on tärkeä miettiä, saadaanko vanhempien näkemyksistä luotettavaa tietoa, vai onko tapana tehdä päätelmiä ja oletuksia epätarkkojen tietojen pohjalta. Kasvatuskumppanuus nähdään ammatillisena toimintana, jossa vanhemmille on järjestetty mahdollisuuksia ja tilanteita osallistua niin omaa lasta kuin koko päiväkotia koskeviin kasvatustietämisiin (Kaskela & Kekkonen 2006, 18). Karikoski ja Tiilikka (2011, 83) tuovat esille sen, miten vanhempien luottamus ammattilaiseen lisääntyi jakamalla esimerkiksi pelkoja ja ennakkoluuloja. Myös aivan tavalliset, arkiset keskustelut vanhemman ja kasvatuksen työntekijän kanssa rakentavat vanhemman luottamusta. Kuulluksi tuleminen ja vuorovaikutus kertovat vanhemmalle myös lapsista ja työstään aidosti välittävästä ammattilaisen asenteesta. Vanhempien suhtautumista ja luottamusta lisää myös se, miten he kokevat toiminnasta annettujen lupauksen toteutumisen eli yksiköiden varhaiskasvatussuunnitelmien tuleen näkyä arjen toiminnassa, jotta vanhemmat voivat luottaa suunnitelmiin jatkossakin. (Karila 2006, 99-100.)

Kuten Karila (2006, 100) on todennut, vuorovaikutussuhteen ja kasvatuskumppanuuden perustana oleva tutustuminen vaatii aikaa. Kohtaamiset vanhempien ja henkilökunnan kanssa jäävät usein lyhyiksi ja lapsiryhmät muuttuvat kaiken aikaa niin lasten kuin työntekijöidenkin osalta. Kasvatuskumppanuus asettaa

sekä vanhemmat että ammattilaisetkin panostamaan vuorovaikutussuhteen luomiseen ja ylläpitämiseen. Kanssakäyminen ja yhteistyö ovat ammattilaiselle osa hänen päivittäistä työtään ja vanhemmille osa vanhemmuutta ja vanhempana toimimista. (Karila 2006, 84, 100-105.) Dallin (2002, 97) tutkimus osoitti, että vanhemmat kaipaavat päiväkodin työntekijöiltä tukea ja reipasta lähestymistä. Perälän ym. (2011, 65-66) tutkimuksen mukaan vanhemmat yleensä mielellään osallistuivat tapaamisiin, jotka ammattilainen oli järjestänyt ja osallistumatta jättäminen oli harvinaista. Sama tutkimus myös osoitti, että vanhemmat olivat tyytyväisiä erityisesti työntekijöiden tapaan kohdella lasta arvostavasti.

Vaikka lapsen varhaiskasvatussuunnitelmassa keskeistä on lapsen pedagoginen kehittäminen, nähdään vanhempien ja päiväkodin työntekijöiden yhteistyön kehittäminen Alasuutarin (2010, 21) mukaan myös olennaisena osana. Dallin (2002, 93) tutkimus osoitti, että kasvattajien mielestä tärkeintä aloituksessa on yhteistyö ja kumppanuus vanhempien kanssa. Erityisesti vanhempien aseman vahvistaminen nähdään tärkeänä ja heitä tulisikin pitää tasavertaisina kumppaneina (Alasuutari 2010, 123-124). Karila (2006, 96) kuitenkin toteaa, että kasvatuskumppanuuden luomisessa korostuu ammattilaisen rooli, sillä ammattilaisen on luotava otolliset puitteet kasvatuskumppanuudelle.

Erilaiset kanssakäymiset vanhempien ja työntekijöiden välillä ovat tärkeitä siitä syystä, että yleensä osapuolten välinen suhde on asymmetrinen. Sillä tarkoitetaan merkityksellistä epätasa-arvoa tietämisessä, eli työntekijöillä ja vanhemilla on molemmilla tietoa, jotka ovat arvokkaita toiselle osapuolelle. Ilman tällaista tiedon siirtoa keskustelut ja muut kasvatuskumppanuudelliset tilanteet jäisivät vähäisiksi. (Alasuutari 2010, 193.)

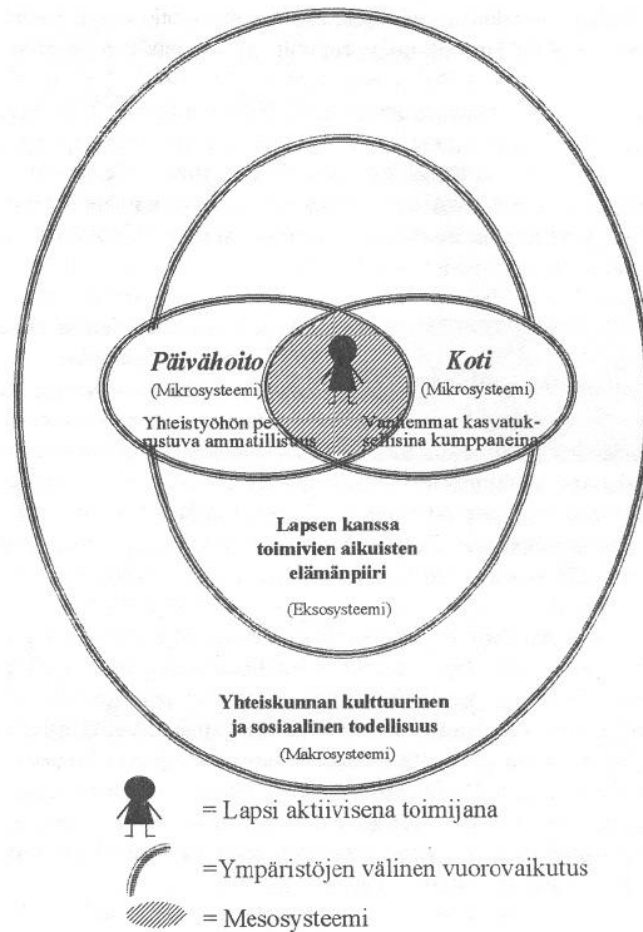
Aikuisten eli lapsen vanhempien ja hoitohenkilökunnan välinen luottava ja avoin vuorovaikutus ovat avaimia lapsen turvalliseen hoidon aloitukseen. Toimiva suhde on pohja sille, että päivähoidosta tulee lapselle mieluinen ja minuutta vahvistava elämänvaihe. Tämä kasvatuskumppanuuden vuorovaikutus ei rakennu itsestään, mutta vuorovaikutus alkaa muodostua viimeistään alkukeskustelussa, jolloin tiedonkulku ja yhteisesti asioiden sopiminen saavat alkunsa. (Munter 2001, 48.)

3.2 Bronfenbrennerin ekologinen teoria

Karilan ja Puroilan (2001, 204, 218) mukaan suomalainen päivähoito on ottanut yhdeksi kasvatuskumppanuuden keskeisiksi malliksi Bronfenbrennerin ekologisen teorian, joka pohjautuu ajatukseen kehittyvän yksilön ja sen erilaisten kasvuympäristöjen vuorovaikutuksesta. Vuorovaikutuksessa on kyse kasvatuksellisista tapahtumista, jotka tapahtuvat kasvavan yksilön ja kasvattajayhteisöjen kesken. Kehitys jatkuu ekologisen teorian mukaan koko ihmisen eliniän ajan eikä näin ollen rajoitu vain lapsuuteen. Bronfenbrenner pitää tärkeänä, että huomio ei keskity vain yksilön välittömässä läheisyydessä oleviin ympäristöihin vaan huomioon otetaan myös kulttuurisesti ja yhteiskunnallisesti laajemmat ympäristötekijät. (Karila & Puroila 2001, 204-206.)

Ekologisessa teoriassa ympäristön ajatellaan muodostuvan sisäkkäin järjestyneistä kehistä, joita Bronfenbrenner nimittää mikro-, meso-, ekso- ja makrosysteemeiksi (kuvio 1). Tavallinen mikrosysteemi lapselle on esimerkiksi koti, päiväkotiki tai kaveripiiri. (Karila & Puroila 2001, 207-208.) Mikrosysteemisessä ympäristössä lapsi on itse aktiivinen osa vuorovaikutuksessa (Bronfenbrenner 1979, 165). Olennaisia mikrosysteemeissä ovat yksilön kokemukset lähiympäristöstä (Karila & Puroila 2001, 208).

Kun yksilö, joka on elänyt yhdessä mikrosysteemeissä, kohtaa toisen mikrosysteemin, muodostuu tästä kahden mikrosysteemin yhteydestä mesosysteemi. Juuri tämä tapahtuu, kun lapsi aloittaa päivähoiton, sillä lapsen koti ja uusi päiväkotiki ovat molemmat mikrosysteemejä. Hoidon aloituksessa lapsi tuo mukanaan kotoa hankitun kokemusmaailman uuteen kasvuympäristöön (Karikoski & Tiilikka 2011, 77). Päivähoidon aloitusta Bronfenbrenner kutsuu ekologiseksi siirtymäksi. Mesosysteemin merkitys voi olla yhtä voimakas kehitykselle kuin yksittäisen mikrosysteeminkin tapahtumat. (Karila & Puroila 2001, 208-209.)

KUVIO 1 Bronfenbrennerin ekologinen teoria (Hujala, Puroila, Parrila-Haapakoski & Nivala 1998, 15).

Ekso- ja makrosysteemit ovat yksilön kehitykselle myös merkityksellisiä, vaikkei kehittyvä yksilö otakaan niihin aktiivisesti osaa. Näiden systeemien vaikutus kehitykseen on välillistä ja tästä eksosysteemistä hyvänä esimerkkinä ovat vaikkapa vanhempien työpaikat. Makrosysteemit ovat laajemmin yhteiskuntaan liittyviä ja niitä edustaa esimerkiksi perheen sosioekonominen tausta. (Karila & Puroila 2001, 209.)

Bronfenbrennerin ajatusta voi hyödyntää suoraan päivähoitoon. Lapsen perhe ja hoitopaikka ovat mikrosysteemejä ja juuri niiden toimiva ja sujuva yhteistyö eli kasvatuskumppanuus on tavoitteena päivähoidossa. Liian toisistaan poikkeavista mikrosysteemeistä voi seurata lapselle kehityksellisiä riskejä, ja näitä haittoja päivähoitoon ja perheen välillä tehtävä yhteistyö pyrkii ehkäisemään. (Karila & Puroila 2001, 218.)

4 LAPSIPERHEIDEN ARKI

Tämän päivän vanhemmat elävät useiden eri suunnista ja eri tahoilta tulevien odotusten ympäröiminä. Yksi keskeisimmäksi haasteeksi vanhemmuudessa on tullut työn ja perheen yhteensovittaminen. (Rönkä & Kinnunen 2002, 4-5; Kinnunen & Mauno 2002, 99.) Tätä perheen ja työn yhteensovittamista tarkastelen tarkemmin seuraavassa luvussa ja sen jälkeen käsittelen lapsiperheen arkea ja sitä määrittäviä tekijöitä.

4.1 Työn ja perheen yhteensovittaminen

Rönkä ja Kinnunen (2002, 4) toteavat, että uudenlaiset toimintaympäristöt tarjoavat perheille nykyään paljon mahdollisuuksia mutta asettavat myös erinäisiä vaatimuksia ja tuovat sen mukana stressiä. Varsinkin työelämän muutokset tuntuvat perhe-elämässä voimakkaasti ja vanhemmuus ja suhde lapseen on joskus koetuksella. Kuten Kinnunen, Malinen ja Laitinen (2009, 126) toteavat, työt ovat nykyään useilla aloilla muuttuneet tietotyöksi, joiden tekeminen ei ole riippuvaista paikasta tai ajasta. Tämä on johtanut siihen, että työn ja perhe-elämän välinen raja ei ole enää niin tarkka. Myös globalisaatiolla ja sillä, että nyky-yhteiskunnassa ollaan valmiudessa kellon ympäri, on vaikutusta osaltaan tähän työn luonteen muutokseen. Työaikojen epäsäännöllisyys, vuoro- ja yötyöt ovat lisääntyneet ja samalla lisääntyvät haasteet sovittaa työ ja perhe yhteen. Vaativat työolot ja -ajat vievät vanhempien energiaa eikä aikaa ja jaksamista välttämättä jää enää halutulla tavalla lapsille ja vanhemmuudelle. (Kinnunen ym. 2009, 126-127; Rönkä & Kinnunen 2002, 4-5.)

Kinnunen ym. (2009, 127) toteaa, että töiden parissa tapahtuneiden muutosten lisäksi myös perhe-elämä ja sen muodot ovat muuttuneet. Avioero ei ole

nykypäivänä mitenkään epätavallinen asia ja uusperheitä muodostuu yhä enemmän. Rönkä ja Kinnunen (2002, 5) nostavat esille sen, miten samaa sukupuolta olevien pariin mahdollisuus rekisteröidä parisuhde on tuonut aivan uuden puolen perhekäsitykseen ja vanhemmuuteen. Myös niinsanotussa ydinperheessä äidin ja isän roolit ovat kokeneet muutosta sillä monet äidit käyvät kodin ulkopuolella töissä. Tämä taas luo isille uuden mahdollisuuden jäädä kotiin lasten kanssa ja isä ei enää välttämättä olekaan perheessä se, joka ansaitsee rahaa. Hoiva-isät ovat muuttaneet käsitystä isyydestä ja tuoneet siihen enemmän vaihtoehtoja. (Kinnunen ym. 2009, 127.)

Kinnusen ja Maunon (2002, 101) mukaan halu sitoutua työhön tai perheeseen eivät ole toisiaan poissulkevia, mutta kyky sitoutua molempiin yhtä täysipainoisesti voi olla haastavaa. Useimmat suomalaiset kuitenkin arvostavat niin työtä kuin perhettäkin ja hankkivat sen vuoksi molemmat. Työ- ja perhe-elämä vastaavat ihmisen erilaisiin tarpeisiin ja näin ollen useimmat tarvitsevat näitä molempia elämänalueita. Perheeltä saatavia ja odotettuja voimavaroja ovat esimerkiksi kumppanuus, turvallisuus ja rakkaus, kun taas työ tyydyttää ihmisen inhimillisen kehittymisen tarpeita; tavoitteiden saavuttamista, itsensä toteuttamista ja vastuunottoa. Ihminen voi siis olla hyvinkin sitoutunut sekä perheeseen että työhön, sillä molemmista saa tyydytystä eri elämänalueille. (Kinnunen & Mauno 2002, 101.)

Kinnunen ja Mauno (2002, 104) tuovat esille muutamia seikkoja, miten työ haastaa vanhemmuutta. Ensinnäkin lasten hankkimista ja vanhemmaksi tulemistä saatetaan lykätä työn vuoksi. Perheen perustamisen voi nykypäivänä suunnitella hyvinkin tarkkaan ja usein taloudellinen tilanne ja työura halutaan turvata ennen lasten hankkimista. Työ hankaloittaa vanhemmuutta Kinnusen ja Maunon (2002, 104-105) mukaan myös siten, että se vie huomattavasti aikaa ja tämä aika on tietenkin pois perheen kanssa vietetystä ajasta. Asiantuntijoiden mukaan yhdessä vanhempien kanssa vietetyn ajan laatu ei voi lopulta täysin korvata sen määrää. Lapset siis tarvitsevat aikaa vanhempiensa kanssa kehityksen ja hyvinvoinnin turvaamiseksi. Lisäksi vanhempien tuntemukset ja huolet yhdellä elämänalueella vaikuttavat myös muihin elämän osa-alueisiin. Työstressi ilmenee kotona uupumuksena, mutta yhtälailla työssä koettu tyytyväisyys ja positiiviset asiat kulkeutuvat kotiin ja saavat samalla arjen onnistumaan. (Kinnunen & Mauno 2002, 104-105.)

Vaikeuksista ja haasteista huolimatta perheillä on keinoja saada työ- ja

perhe-elämän yhdistelmä toimimaan. Kinnunen ym. (2009, 142) on maininnut muutamia keinoja ja yksi huomattavin yhteiskunnan tarjoama palvelu perheille on päivähoito sekä erilaiset vanhempainvapaat ja työajan jousto-mahdollisuudet. Toinen työn ja perheen tasapainottelua helpottava tekijä on työpaikan ilmapiiri ja asenteet perheellisyttä kohtaan. Työpaikan on mahdollista järjestää niin, että työntekijöiden voimavarat jäävät muuhunkin kuin työntekoon. Kinnusen ja Maunon (2002, 116) mukaan monet yritykset ovatkin oivaltaneet, että hyvällä ja sitoutuneella työntekijällä on mahdollisuus tyydyttää sekä työhön että perheeseen liittyvät inhimilliset tarpeet. Vanhempien omilla käytännön järjestelyillä on myös iso merkitys arjen sujumiseen ja erilaiset puolisoitten työnjaot helpottavat esimerkiksi aikataulutusta. (Kinnunen ym. 2009, 142.)

4.2 Arki lapsiperheessä

Rönkä, Malinen ja Lämsä (2009, 12) toteavat, että päivähoitoikäisten lasten perheiden arkea värittävät useat toistuvat tilanteet ja rutiinit. Aikataulut rytmittävät perheiden arkea ja aika onkin tunteiden ja toimintojen ohella yksi arjen ulottuvuus. Arkinen elämä perheissä on sen jäsenten välistä ilmapiirin luomista, tunteiden siirtämistä ja eri käytäntöjen ja rutiinien sopimista, aikatauluttamista sekä menojen yhteensovittamista. Ennen perheiden arkea voitiin erityisesti maatalousyhteiskunnassa kuvailla selviytymisenä ja jokapäiväisen leivän hankkimisena, kun taas nykyään perheet yrittävät parhaansa mukaan selviytyä muun muassa työn ja vapaa-ajan aikatauluttamisen haasteista ja kaikkien tärkeiden elämänalueiden yhteensovittamisesta. (Rönkä ym. 2009, 12-14.)

Malinen ja Rönkä (2009, 180) ovat sitä mieltä, että aika on perheiden arjen määrävä elementti. Joissan hetkissä on kiire ja toisena hetkenä taas rauhaillisempaa ja aikaa riittää leppoisaan oleiluun. Viikonloppujen ja arkipäivien vaihtelut rytmittävät perheen menemisiä ja toimintoja ja vapaa-ajan ja työajan yhteensovittamisen kanssa kamppailaan enemmän tai vähemmän. Vanhempien aikataulujen lisäksi tulevat vielä lasten koulu- ja päivähoitoajat sekä erilaiset harrastukset. Ajanhallinta siis näyttelee suurta roolia perheiden arjessa. (Malinen & Rönkä 2009, 180.)

Ajanhallintaa voi katsoa siitä näkökulmasta, millaista on perheenjäsenten välinen vuorovaikutus. Malinen ja Rönkä (2009, 192) tähdentävät, että joinain päivinä tehdään enemmän yhdessä ja toisinaan on kiireisempää, eikä yhteistä aikaa riitä samalla tavalla. Vuorovaikutus arjessa perheenjäsenten kesken voi olla kehittävää ja toiminnallista mutta myös tavallista ja turvallista, toistuvaa toisten seurasta nauttimista. Perheen arkista yhdessä olemista voi olla vaikkapa se, että harrastuksista kotiin mentäessä autossa keskustellaan ja puhellaan kuulumisista (Kuivakangas 2002, 44). Vuorovaikutuksen ollessa suoraa, juuri kontaktilla toiseen ihmiseen on keskeisin merkitys toiminnassa. Epäsuoralla vuorovaikutuksella tarkoitetaan kommunikointia, joka jää pääasiallisen tekemisen varjoon. Arjessa juuri nämä vuorovaikutuksen tyypit vaihtelevat ja toistuvat. (Malinen & Rönkä 2009, 192-193.)

Arjen sujumiseen voivat vaikuttaa myös perheiden sosiaaliset verkostot ja tätä seikkaa Rönkä ja Kinnunen (2002, 5) ovat tuoneet esille, sillä lapsiperheiden tukiverkostot ovat alkaneet nykypäivänä hajota. Usein perheet asuvat kaukanan omista vanhemmistaan ja erillään sukulaisista. Yhteyttä on nykyään helppo pitää niin monella muullakin tavalla kuin fyysisesti kohtaamalla. Niinpä läheltä ei välttämättä löydykään vanhemmille tukea arjen keskelle. (Rönkä & Kinnunen 2002, 5.) Toisaalta Rönkä, Malinen, Sevón, Kinnunen, Poikonen ja Lämsä (2009, 274) tulivat siihen tulokseen, että päivähoidolla on vanhemmuutta ja työn ja perheen yhteensovittamista tukeva merkitys. Mitä paremmin yhteistyö päivähoidon kanssa sujui, sitä tyytyväisempiä vanhemmat olivat jaksamiseensa arjessa (Rönkä ym. 2009, 277) .

5 TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on tutkia vanhempien kokemia huolenaiheita heidän lapsensa aloittaessa päivähoiton. Tutkimuksessa selvitän, mitkä ovat ne keskeisimmät huolet, joita vanhemmilla on päivähoiton aloitukseen liittyen. Kasvatuskumppanuuden näkökulmasta tutkimuksen tarkoitus on myös tutkia niitä keinoja ja tapoja, joilla vanhemmat ilmaisevat huolensa päiväkodin työntekijöille sekä sitä, miten ilmaistut huolet on vanhempien kokemuksen mukaan huomioitu päiväkodissa.

Tutkimus keskittyy juuri vanhempien näkökulmaan ja heidän kokemuksiinsa päivähoiton aloituksesta. Päivähoiton aloituksessa tärkeintä on huomioida lapsen hyvinvointi, mutta yhtäläillä päivähoiton aloitus on muutos koko perheelle ja näin ollen myös vanhemmille. Tämän vuoksi on tärkeää huomioida vanhempien mielipiteet ja erityisesti ne asiat, jotka vanhempia saattavat huolettia.

Tutkimuskysymykset muotoutuivat lopulta seuraavanlaisiksi:

1. Mitä huolenaiheita vanhemmilla on lapsensa päivähoiton aloituksessa?
2. Miten vanhemmat ovat ilmaisseet huolensa päiväkodin henkilökunnalle?
3. Miten vanhemmat kokevat, että heidän huolensa on huomioitu päiväkodin toimesta?

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Toteutin tutkimuksen aineistonkeruun Jyväskylässä keväällä 2014, helmimaaliskuun aikana. Lupa aineiston keräämiseen kysyttiin kyseisen päiväkodin johtajalta. Luvan saatua aloitin tutkimusaineiston keräämisen toimittamalla vanhemmille kyselylomakkeet. Seuraavissa luvuissa tulen käsittelemään aineiston keräämisen tavan, esittelen tutkimuksen informantit, pohdin aineistonkeruun luotettavuutta sekä selvitän aineiston analyysin vaihe vaiheelta.

6.1 Lähestymistapa ja aineistonkeruu

Tämä tutkimus perustuu vanhempien kokemuksille huolenaiheista eli ihmisen kokemuksellisuuteen ja suhteeseen omasta elämistodellisuudesta (Tuomi & Sarajärvi 2009, 34). Tutkimus on siis laadullista eli kvalitatiivista, mikä tarkoittaa pelkistetysti aineiston muodon kuvausta ja on ei-numeerista (Eskola & Suoranta 1998, 13). Laadullinen tutkimus painottuu asioihin syventymiseen ja yksityiskohtiin. Laadullinen aineisto keskittyy ilmiöiden kuvaamiseen ja pyrkii tuomaan lukijalle selväksi kyseisen tilanteen ja kokemuksen luonteen joten voidaan sanoa, että laadullinen aineisto kertoo tarinaa. Laadullinen tieto vangitsee jonkun ihmisen oman henkilökohtaisen kokemuksen maailmasta. (Patton 2002, 14, 47.)

Aineistonkeruun menetelmäksi valikoitui kyselylomake (liite 5). Kun tarkoituksena on saada selville, mitä ihminen ajattelee, on kysely yksi parhaista keinoista selvittää asia (Tuomi & Sarajärvi 2009, 72). Haastattelu ja kysely eroavat toisistaan siinä, että haastattelu tapahtuu suullisesti kun taas kysely lomakkeen välityksellä ja vastaaja täyttää lomakkeen esimerkiksi kotonaan. Lomakekysely tai toiselta nimeltä myös lomakehaastattelu on keino tutkia erilaisia ilmiöitä ja se on usein yhdistetty erityisesti kvantitatiiviseen tutkimukseen. Lomakekysely sopii

kuitenkin myös laadulliseen tutkimukseen, sillä sen avulla voidaan vastauksia tyypitellä erilaisiin laadullisiin luokkiin. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 73-75.) Kysely voi antaa vastaajille tunteen, että hänen henkilöllisyytensä on paremmin suojattu kuin esimerkiksi haastattelutilanteessa ja näin vastauksia voidaan saada paremmin arkaluontoisempiinkin kysymyksiin (Jyrinki 1976, 25).

Lomakekyselyssä kysymykset tulee valita tarkoin. Kysymysten täytyy olla tutkimuksen tarkoituksen ja tutkimusongelman kannalta merkityksellisiä. Jokaiselle kysymykselle tulisi siis löytyä perustelu tutkimuksen taustasta ja tutkimuskysymyksistä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 75.) Omassa tutkimuksessani kyselylomakkeessa olevat kysymykset pohjautuvat asettamiini tutkimuskysymyksiin. Kyselylomake koostuu pääosin avoimista kysymyksistä. Lomakkeessa on ensin muutamia taustakysymyksiä, kuten milloin lapsi on aloittanut hoidon ja minkä ikäinen hän silloin oli. Niiden jälkeen ovat avoimet kysymykset, joihin vanhemman toivotaan kertovan enemmän ja laajemmin huolistaan.

6.2 Tutkimuksen informantit

Tutkimuksen informantteina olivat vanhemmat, joiden lapsi on aloittanut päivähoiton syksyllä 2013 tai sen jälkeen. Tällä rajauksella oli tarkoituksena löytää ne vanhemmat, joiden lapsen hoidon aloituksesta olisi kulunut korkeintaan noin puoli vuotta ja siten tuntemukset hoidon aloituksesta olisivat vanhemmilla vielä paremmin muistissa. Näiden vanhempien löytäminen toteutettiin yhdessä päiväkodin kanssa. Tarkoituksena oli myös, että perheen mahdolliset molemmat vanhemmat täyttävät oman lomakkeen. Tällä pyrittiin varmistamaan, että vastaajina olisi sekä äitejä että isiä, sillä usein äiti on perheestä se, joka osallistuu näkyvämmiin lapsen päivähoitoon. Tutkimuksessa haluttiin kuitenkin myös huomioida isät ja antaa heille mahdollisuus vastata ja tuoda omat kokemukset esille. Lomakkeen mukana vanhemmat saivat saatekirjeet (liite 4), joissa heille kerrottiin tutkimuksesta ja ohjeistettiin vastaamiseen.

Tutkimuksen kannalta lapsen sukupuolella ei ollut merkitystä. Merkitystä ei tässä tutkimuksessa ollut myöskään sillä, oliko lapsen kyseinen päivähoiton aloitus ensimmäinen vai esimerkiksi päivähoitopaikan vaihtamisen seurauksena tapahtunut uusi hoidon aloitus. Kyselyyn vastanneiden vanhempien

lasten iät vaihtelivat yhdestä vuodesta kuuteen vuoteen. Alle kolmevuotiaiden lasten vanhempia vastaajista oli viisi. Kyselylomakkeet ja saatekirjeet jaettiin vanhempien mukaan suoraan päiväkodin kautta ja ne myös palautettiin päiväkotiin.

6.3 Aineistonkeruun luotettavuus

Aineistonkeruumenetelmänä lomakekysely on onnistuessaan hyvin vastaajien anonyymiteetin säilyttävä. Tässä tutkimuksessa vastaajien henkilöllisyys ja muut henkilötiedot jäivät kaikilta osin tutkijan saaman tiedon ulkopuolelle. Heti alussa tutkimukseen osallistuvan päiväkodin johtajan kanssa sovimme, että he jakavat päiväkodilla itse lomakkeet niille vanhemmille, joiden lapsi on aloittanut hoidon syksyllä 2013 tai sen jälkeen. Näin minä tutkijana en saisi mitään tietoja vastaajista. Samoin lomakkeiden palautuessa ne olivat suljetuissa kirjekuorissa, joten kukaan vastaajan itsensä ja tutkijan lisäksi ei ollut voinut lomakkeita nähdä.

Lomakkeen kysymykset olivat asianmukaisia ja vastausten tarkastelu osoitti, että kysymykset oli ymmärretty niin kuin olin ne tarkoittanutkin. Lomakkeen teossa olin siis onnistunut mielestäni hyvin. Siinä oli myös valmiiksi nähtävissä tietynlaista struktuuria, joka pohjautui asettamiini tutkimuskysymyksiin. Jokaiseen tutkimuskysymykseen sai lomakkeesta suoran vastauksen, millä varmistettiin se, että aineisto olisi kattava ja jokaiseen tutkimuskysymykseen olisi olemassa aineistoa. Myös aineiston analysointivaiheessa tämä lomakkeen rakenne oli hyödyllinen, kun vastaukset pystyi analysoimaan tutkimuskysymys kerrallaan.

Lomakkeeseen oli pääsääntöisesti vastattu niin kuin oli tarkoitettu. Yhden lomakkeen oli tarkoitus käsitellä huolenaiheita yhden lapsen kohdalta ja mikäli perheessä oli useampi hoidon aloittanut lapsi, oli tarkoitus, että jokaisesta lapsesta olisi voinut täyttää oman lomakkeen. Perheille myös jaettiin lomakkeita riittävästi, jotta kaikista lapsista oli kummankin vanhemman mahdollista täyttää omat lomakkeet. Kahteen lomakkeeseen oli kuitenkin vastattu siten, että yhdessä lomakkeessa käsiteltiin samalla kolme lasta. Vastaukset tulkittiin kuitenkin yhdeksi vaikka niissä olikin huolenaiheet kolmen lapsen kohdalta. Lomakkeen alussa olleista taustatietokysymyksistä vanhempien oli helppo aloittaa vastaaminen, sillä kysymykset olivat yksinkertaisia. Kysymys lapsen hoidon aloitusajankohdasta antoi tutkijalle varmistuksen vielä siitä, että vastaajat olivat sopivia kyseiseen

tutkimukseen.

Vanhempien vastaukset olivat pituudeltaan vaihtelevia. Muutaman yksisanaisen vastauksen lisäksi perustelut tai kuvaukset olivat osassa vastauksia suppeita. Toisaalta taas huomattavan moni vastaajista oli vastannut perusteellisesti ja kuvaillut kokemuksiaan usealla lauseella. Tämä helpotti analysointia, mutta huolellisella pelkistämällä kaikista vastauksista saatiin olennainen tieto.

Lomakekysely oli tähän tutkimukseen sopiva aineistonkeruumuoto, sillä tarkoituksena oli saada koottua niitä keskeisimpiä huolenaiheita, joita vanhemmat olivat kokeneet. Näin ollen lomakkeeseen huolenaiheiden ja kuvausten listaaminen oli tarkoituksenmukaista. Lomakkeen etuna oli myös se, että kaikki vastaajat saivat samat kysymykset, joihin vastata. Esimerkiksi haastattelussa tämän tasapuolisuuden takaaminen olisi paljon vaikeampaa tilanteiden ollessa aina hieman toisistaan poikkeavat. Toisaalta, vaikka kysymykset olivatkin kaikille vastaajille täsmälleen samat, ei voida varmuudella sanoa, ovatko kaikki vastaajat ymmärtäneet kysymykset samalla tavalla. Lomakekyselyä käytettäessä kysymystä ei voida vastaajalle vastaustilanteessa tarkentaa tai väärinkäsityksiä oikaista, toisin kuin esimerkiksi haastattelussa tämän kysymysten samankaltainen ymmärtäminen voidaan paremmin taata (Tuomi & Sarajärvi 2009, 73).

6.4 Aineiston analyysi

Tässä tutkimuksessa käytin analyysimenetelmänä sisällönanalyysia. Sitä voidaan käyttää kaikissa laadullisissa tutkimuksissa perusanalyysimenetelmänä ja sillä tarkoitetaan nähtyjen, kuultujen tai kirjoitettujen sisältöjen analyysia (Tuomi & Sarajärvi 2009, 91). Aineiston analyysissä tulee keskittyä vain juuri siihen, mitä ollaan tutkimassa. Aineistosta voi ilmetä uusia kiinnostavia seikkoja, mutta on muistettava, että se mistä juuri tässä tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita, näkyy tutkimustehtävästä ja tutkimuskysymyksistä. Muut mielenkiintoiset asiat on jätettävä muihin tutkimuksiin. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 92.) Tässä tutkimuksessa tarkasti aiheessa pysymistä auttoi se, että kyselylomakkeiden kysymykset mukailivat hyvin tutkimuskysymyksiä.

Laadullinen analyysi voidaan jaotella aineistolähtöiseen, teoriasidonnaiseen ja teorialähtöiseen analyysiin. Aineistolähtöisessä analyysissä,

jota tässä tutkimuksessa käytin, luodaan tutkimusaineistosta teoreettinen kokonaisuus. Pohjimmaisena ajatuksena on siis, etteivät analyysiyksiköt ole etukäteen sovittuja vaan ne valitaan aineistosta tutkimuksen tarkoituksen mukaisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 95.) Käytin aineistolähtöisen analyysini pohjana Tuomi ja Sarajärven (2009, 109) teoksessaan esittelemää sisällönanalyysin mallia.

Palautuneita kyselylomakkeita oli kymmenen kappaletta. Niistä kolme oli isien vastauksia ja seitsemän äitien täyttämiä. Lomakkeessa pyydettiin nimeämään kolme keskeisintä huolenaihetta ja vastaukset vaihtelivat kolmesta huolellisesti selitetystä huolenaiheesta kokonaan tyhjään vastauspaperiin. Yhteensä kymmenessä lomakkeessa nimettyjä huolenaiheita perusteluineen oli 21 kappaletta, joista yksi oli lyhyesti ”Ei ollut huolenaiheita”. Vaikka tässä kyseisessä vastauksessa ei ollut samanlaista sisältöä kuin muissa, joissa oli nimetty jokin huolenaihe, otin sen siitä huolimatta mukaan aineistoon, sillä se kertoo yhden vastaajan kokemuksen kyseisestä aiheesta.

Aivan ensimmäiseksi luin vastauksia muutamaan kertaan läpi saadakseni kokonaiskuvan aineistosta. Sen jälkeen kirjoitin vastaukset puhtaaksi koneella, jotta mahdolliset epäselvät käsialat eivät hankaloittaisi enää analyysin muita vaiheita. Kirjoitin sanatarkasti jokaisen vastauksen kohdan sekä myös lomakkeen lopussa olleet vapaat kommentit. Tulostin paperiset versiot puhaaksikirjoitetuista vastauksista.

Aineistossa on nähtävissä selkeä runko, joka pohjautuu asettamiini tutkimuskysymyksiin. Aineistosta saa suorat vastaukset kysymyksiin huolenaiheesta, sen ilmaisemiskeinosta henkilökunnalle sekä siitä, miten huoleen on vastattu päiväkodin toimesta. Näin ollen aloin analysoimaan aineiston tutkimuskysymys kerrallaan.

Yhdistin kyselylomakkeessa olevat kysymykset *Mikä huoletti (huolen nimi)?* ja *Lyhyt kuvaus siitä, miksi se huoletti?*, sillä kuvaileva vastaus tarkoittaa juuri huolenaihetta. Usean vastauksen kohdalla se auttoiikin tarkentamaan nimetyn huolenaiheen näkökulmaa. Aloitin siis analyysin huolenaiheista ja lähdin liikkeelle lomakkeen kahden ensimmäisen vastauksen redusoinnista eli pelkistämisestä. Pelkistettäessä tunnistetaan juuri tämän tutkimuksen kannalta kiinnostavat asiat ja näistä kertovat kohdat pelkistetään yksittäisiksi ilmaisuiksi samalla jättäen pois kaikki tutkimuksen kannalta epäolennainen (Tuomi & Sarajärvi 2009, 101, 109). Alleviivasin jokaisesta vastauksesta tärkeimmän tai tärkeimmät sanat, joissa

huolenaihe selkeimmin tuli esille. Sen jälkeen listasin nämä pelkistetyt ilmaukset yhdelle paperille.

Pelkistetyin aineiston seuraava vaihe on klusterointi eli ryhmittely. Silloin aineistosta löydetään samankaltaisuuksia tai eroavaisuuksia, ja kyseisessä tutkimuksessa etsin samankaltaisuuksia huolenaiheiden kesken. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 110.) Käytin klusterointiin eri värisiä yliviivaustusseja. Aloitin yliviivaamaan niitä huolenaiheita samalla värillä, jotka selvimmin tarkoittivat samaa asiaa. Esimerkiksi pelkistetyt ilmaukset *lapsen sopeutuminen* ja *sopeutuminen uuteen hoitopaikkaan* sijoitin samaan luokkaan. Joidenkin ilmausten kohdalla ryhmittelyn peruste ei ollut niin itsestään selvä. Esimerkiksi ilmaus *suhtautuvat uuteen ympäristöön/ihmisiin* olisi voinut tarkoittaa sekä uuteen hoitopaikkaan sopeutumista että uusien ihmisten kohtaamista. Tässä tilanteessa auttoi huolen tarkempi kuvaus, sillä siinä viitattiin selvästi enemmän lasten kykyyn tutustua uusiin ihmisiin. Niinpä valitsin tälle ilmaukselle värin, joka kuvasi huolta lapsen tutustumisesta uusiin ihmisiin.

Klusteroinnissa on tarkoituksena ryhmitellä samaa tarkoittavat ilmaukset yhdeksi luokaksi ja antaa näille luokille nimi, joka kuvaa niiden sisältöä (Tuomi & Sarajärvi 2009, 110). Muodostin aineistosta ryhmittelyllä yhdeksän huolenaiheita kuvaavaa alaluokkaa, jotka olivat *vieraassa paikassa pärjääminen*, *lapsen sopeutuminen uuteen tilanteeseen*, *tutustuminen uusiin ihmisiin*, *lapsiryhmään sopeutuminen*, *lapsen terveys*, *perushoito*, *päiväkodin käytännöt*, *henkilökunnan toiminta* ja *ei huolta*. Edelleen nämä yhdeksän alaluokkaa pystyin luokittelemaan kuuteen yläluokkaan ja ne olivat *vieraaseen tilanteeseen tottuminen*, *sosiaalisten suhteiden luominen*, *lapsen fyysisestä hyvinvoinnista huolehtiminen*, *päiväkodin toimintatavat*, *päiväkodin henkilökunnan toiminta* sekä *ei huolia*. Muutamat alaluokat voitiin yhdistää yhteiseen yläluokkaan ja näin aineisto tiivistyy, kun yksittäiset tekijät saadaan sisältymään yleisimpiin käsitteisiin (Tuomi & Sarajärvi 2009, 110).

Aineiston klusteroinnin voidaan katsoa olevan osa abstrahointia eli teoreettisten käsitteiden muodostamista. Abstrahointia voidaan jatkaa niin pitkälle, kuin luokittelu ja alaluokkien yhdisteleminen on mielekästä ja mahdollista. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 111.) Kyseisessä tutkimuksessani huolenaiheiden abstrahointi tuotti neljä pääluokkaa ja ne muotoutuivat seuraavanlaisiksi: *lapsen sopeutuminen*, *lapsen fyysinen hyvinvointi*, *päiväkodin toiminta* ja *ei huolta* (ks. liite 1).

Huolenaiheiden ilmaisun keinot analysoin samalla tavalla kuin itse huolenaiheetkin. Vastauksia tähän kysymykseen lomakkeissa oli 20 eli yksi vähemmän kuin huolenaiheita. Tämä ero johtuu siitä, että yksi vastattu huolenaihe oli *Ei ollut huolenaiheita*, joten tämä vastaus ei saanut jatkoa huolen ilmaisemisesta tai sen huomioimisesta päiväkodissa. Analysointini alkoi sillä, että aluksi pelkistin sanallisista vastauksista tärkeimmän informaation yksittäisiksi ilmaisuiksi. Luokitteluita tarvitsi tehdä vain kerran, sillä ilmaukset olivat itsessään jo niin selkeitä ja yhteneviä, että useampaan kertaan tehty luokittelu olis ollut turhaa. Luokittelun jälkeen luokkia oli kolme ja ne olivat *suoraan kertominen, heikosti ilmaistu ja ei mitenkään ilmaistu* (liite 2). Kaksi vastausta oli hieman vaikeampia tulkita, mutta sijoitin ne lopulta heikosti ilmaistujen luokkaan. Tällaiset vanhempien kertomukset eivät kertoneet huolten ilmaisemisesta suoraan kertomalla mutteivät myöskään täysin sen kertomatta jättämisestä. Tämän vuoksi katsoin, että näissä tapauksissa ei tietoisesti oltu jätetty asiaa keskustelun ulkopuolelle, joten sijoitin ne sen perusteella heikosti ilmaistujen huolien joukkoon.

Myös lomakkeessa olleen viimeisen kysymyksen siitä, miten vanhempien huoli oli päiväkodissa huomioitu, analysoin samalla menetelmällä. Pelkistetyt ilmaukset ryhmittelin luokkiin, joiden nimiksi muodostui *vanhempien rauhoittelu lupauksella, vanhempien rohkaisu, yhdessä tehty päätös, lasten huomiointi, käytöksellä osoitettu huomiointi, käytännön toiminnalla osoitettu huomiointi ja ei huomiointia*. Nämä seitsemän alaluokkaa luokittelin vielä viiteen yläluokkaan, joita olivat *vanhempien tukeminen, yhteiset päätökset, lasten kautta huomiointi, toiminnalla huomiointi sekä ei huomiointia* (liite 3). Vastauksia tähän huolen huomiointi –kysymykseen oli lomakkeissa yhteensä 19, mikä on vähemmän kuin listattujen huolenaiheiden määrä. Tämä johtuu siitä, että kaksi vastaajaa oli jättänyt vastaamatta tähän kysymykseen.

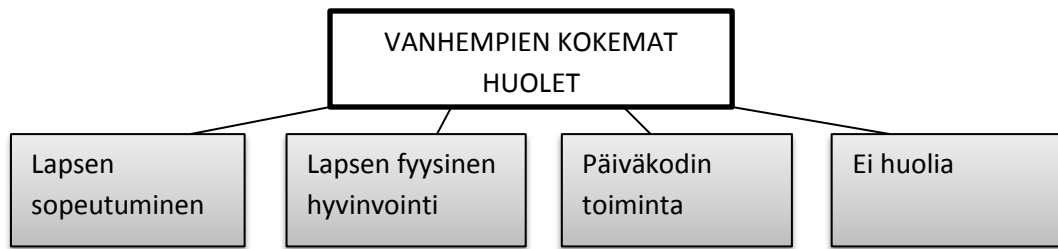
Lomakkeen lopussa oli vanhemmilla vielä mahdollisuus kertoa vapaasti, jos he tahtoivat tuoda aiheesta esiin jotain lisää. Vastaajista neljä olikin käyttänyt tämän mahdollisuuden hyväkseen ja kertonut enemmän kokemuksistaan. Nämä avoimet kirjoitukset ovat tulosten tulkinnassa mukana, sillä vanhemmat olivat näin halunneet tuoda vielä ajatuksiaan esille.

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tässä luvussa esittelen tutkimuksen tulokset. Tarkastelu jakautuu kahteen alalukuun, joista ensimmäisessä keskitytään ensimmäisen tutkimuskysymyksen tuloksiin. Siinä halusin selvittää, mitä huolia vanhemmilla on lapsensa päivähoiton aloituksessa. Toisessa alaluvussa keskityn kahden muun tutkimuskysymyksen tuloksiin ja käsittelen ne samassa luvussa. Niissä tarkoituksena oli selvittää, miten vanhemmat olivat ilmaisseet huolensa päiväkodin henkilökunnalle ja miten he kokivat, että heidän huolensa oli huomioitu päiväkodin toimesta.

7.1 Vanhempien huolenaiheet

Vanhemmat olivat kokeneet neljää erityyppistä huolenaihetta (kuvio 2). Näitä olivat huolet lapsen sopeutumisesta, lapsen fyysisestä hyvinvoinnista ja päiväkodin toiminnasta sekä neljäntenä tapaus, jossa ei ollut ollenkaan huolia. Esittelen seuraavissa alaluvuissa nämä kolme huolenaihetta. Yksi vastauksista oli *”Ei ollut huolen aiheita.”* Vastauksessa ei ollut sen enempää perusteluita, joten syvällisempi tulkitseminen ei ole tarpeen. Vastaus on kuitenkin arvokas, sillä se kertoo, että vastaajalla ei todella ole ollut huolenaiheita ja että päivähoiton aloitus on ollut siltä osin onnistunut.

KUVIO 2. Vanhempien huolenaiheet.

Lapsen sopeutuminen

Päivähoidon aloituksessa yksi eniten vanhempia huolettanut asia tässä tutkimuksessa oli lapsen sopeutuminen hoitoon. Näitä huolia oli kymmenen ja se oli selvästi yleisin vanhempien kokema huoli. Vastauksissa vanhempia huoletti lapsen sopeutuminen lapsiryhmään ja yleensäkin sopeutuminen isossa ryhmässä toimimiseen. Vanhemmat kertoivat, että ryhmätoiminnassa oltiin saatettu olla mukana, mutta tilanteet olivat tähän asti olleet satunnaisia ja lyhyitä hetkiä verrattuna päiväkodissa vietettävään aikaan. Seuraavat suorat aineistolainaukset selventävät tätä ilmiötä.

”Lapsi ei ollut aiemmin ollut srk:n kerhoa lukuun ottamatta mukana ryhmätoiminnassa.”

”Lapsi ei ollut tottunut olemaan suuressa lapsiryhmässä...”

Osassa vastauksista vanhemmat kertoivat, että huolenaiheena on lapsen kyky tutustua uusiin ihmisiin ja luoda suhteita niin uusiin aikuisiin kuin lapsiinkin. Lasten kaveripiiri oli saattanut ennen hoidon aloitusta koostua lähinnä vain omista sisäruksista. Myös sisarusten samassa lapsiryhmässä oleminen herätti huolta siitä, uskaltautuisivatko lapset luomaan kontaktia muihin lapsiin vai jäisivätkö leikkimään vain toistensa kanssa eikä perheen ulkopuolisia kaverisuhteita syntyisi.

”Lapsemme ovat olleet aina kohtuullisen arkoja tutustumaan uusiin ihmisiin...”

”Koska sisarukset olivat samassa ryhmässä, mieitmmme... tukeutuisivatko vain toisiinsa eivätkä ottaisi kontaktia muihin ryhmän lapsiin.”

Jossain tapauksessa päivähoiton aloituksessa nähtiin sosiaalisiin suhteisiin liittyvän huolen lisäksi kuitenkin hyvääkin. Päivähoiton alku ja sen mukanaan tuoma muutos toivat lapsille mahdollisuuden harjoitella uusien tuttavuuksien muodostumista.

”Toisaalta se oli myös positiivista, että ympäristö muuttuu jolloin lapset oppivat tutustumaan...”

Sosiaalisten suhteiden luomiseen liittyvien huolien lisäksi vanhempia huoletti lasten sopeutuminen ihan vain uuteen ja vieraaseen tilanteeseen sekä ympäristöön.

”... sopeutuminen uuteen hoitopaikkaan.”

”... Kyseessä oli ensimmäinen kerta kun lapsi oli useampia tunteja vieraassa paikassa...”

Kotihoidista siirtyminen päivähoitoon ja sen mukanaan tuomat muutokset huolettivat vanhempia juuri sen takia, että tutut ihmiset vaihtuivat ennestään vieraisiin. Sukulaistenkaan luona vietettyä hoitoaikaa ei katsottu samanlaisena verrattuna päivähoitossa vietettävään aikaan.

”Lapsi oli tätä ennen ollut vain kotona vanhempien hoidossa...”

”... vaikka esim. sukulaisten luona hoito sujunut ongelmitta, mietitytti...”

Vaikka aikaisemmat sukulaisten luona vietetyt hetket olivatkin sujuneet hyvin, ne eivät välttämättä hälventäneet vanhempien huolta lapsen pärjäämisestä päiväkodissa.

Lapsen fyysinen hyvinvointi

Vastaajia huoletti päivähoiton aloitukseen liittyen myös lapsen fyysinen hyvinvointi ja sen huolehtimiseen liittyvät seikat. Usea vanhempi nosti perushoidolliset kysymykset esille keskeisimpinä huolenaiheina. Jos lapsi vasta harjoitteli itsenäistä ruokailua, huoletti vanhempia henkilökunnan ajan riittäminen lapsen ruokailun avustamisessa.

”Lapsi vasta opetteli lusikan käyttöä... Miten lapsi osaa ruokailla itsenäisesti.”

Lapsen fyysisistä tarpeista myös päiväunet aiheuttivat osassa vastaajista huolta. Aikaisemmat kokemukset ohjasivat vanhempien odotuksia ja huolta unien sujuvuudesta myös hoitopaikassa. Rauhoittumisen onnistuminen vieraassa paikassa oli yksi vastauksista esiin nostettava huoli.

”... päiväkodissa oli tarkoitus siirtyä sisälle nukkumaan. Kotona sisätilapäikkäreistä oli ollut vain huonoja kokemuksia...”

”... on nukkunut harvemmin muualla.”

Osa lapsen fyysistä hyvinvointia koskevista huolista liittyi lapsen terveyteen. Huolena oli muun muassa se, että päiväkodissa taudit tarttuvat helposti lapsesta toiseen. Myös tavallinen flunssa ja sen toistuvuus oli huolenaihe, joka vanhempien vastauksissa esiintyi.

”... huoletti, olisiko hän koko ajan kipeenä, kun taudit tarttuisi muista lapsista.”

”Kaikki päiväkotilapset vuotaa räkää”

Lapsen fyysisten perustarpeiden täyttyminen näyttäytyi vanhemmille tärkeänä ja perushoito on varsinkin pienten lasten kohdalla yksi tärkeä päivähoidon osa-alue.

Päiväkodin toiminta

Huolia vanhemmissa aiheutti edellämäinittujen teemojen lisäksi päiväkodissa tapahtuva toiminta. Osa huolista kohdistui suoraan päiväkodin käytäntöihin ja toiminnan sisältöön ja osa liittyi työntekijöihin ja heidän toimintaansa. Huolta saattoi aiheuttaa päiväkodin painotus ja se, miten päiväkodin toiminta oli suuntautunut. Tutkimuksen aineistonkeruun toteutukseen osallistuneessa päiväkodissa toimitaan tiettyjen arvojen mukaan ja yksi vastaaja toi tätä esille yhdessä huolenaiheessaan.

”En haluaisi ”löperöintiä” uskoon liittyvissä teemoissa. Lapsemme kaipaavat ihan selkeitä kristillisiä toimintamalleja...”

Vanhempia huoletti myös hoidon aloitusvaiheessa se, millaista toimintaa hoitopäivä pitää sisällään ja kuinka se vastaa lasten tarpeita. Lapsen ollessa ryhmänsä vanhin, sai se vanhemmat miettimään, miten hänelle taataan tarpeeksi haasteellista toimintaa nurempien lasten ollessa vallitsevana ikäryhmänä.

”... Mietimme, saako lapsi pienten ryhmässä tarpeeksi omalle tasolle sopivaa toimintaa ja virikkeitä.”

Päiväkodin toiminnassa työntekijöiden toiminta ja esimerkiksi asenteet olivat joidenkin vanhempien huolenaiheina. Hoitajien motivaatio tehdä työtä huoletti yhtä vastaajaa ja tähän huoleen vaikuttivat paljolti lasten edellisessä päiväkodissa saadut kokemukset.

”Hoitajien motivaatio työtään kohtaan. Aikaisemman kokemuksen perusteella olin huomannut merkittäviä asenne-eroja hoitajien välillä (toisessa päiväkodissa)...”

Henkilökunnan toiminta huoletti myös siitä näkökulmasta, miten tärkeänä he kokevat hyvien suhteiden luomisen lapsiin. Vanhempaa mietitytti normien ja sääntöjen tärkeys verrattuna lasten suhteiden luomisen tärkeyteen.

”... menevätkö normit ja säännöt suhteen edelle. Sopeutumisessa... suuri tarve lapsella luoda luotettavia ... suhteita.”

Huolta syntyi vanhemmille myös siitä, miten päiväkodin työntekijät suhtautuvat erilaisiin tapoihin ja käytäntöihin, joita perheillä saattoi olla. Kertomuksesta tulee ilmi, miten vanhemmalle olisi tärkeää, että henkilökunta saa perheestä mahdollisimman totuudenmukaisen, mutta positiivisen kuvan, sillä se vaikuttaa molemminpuoliseen vuorovaikutukseen.

”...minkälaisen kuvan henkilökunta muodostaa meidän perheestä. Olemme luonteeltamme jokseenkin suurpiirteisiä ja esimerkiksi aikatauluissa pysyminen on joskus haastavaa...”

Vanhemmille oli tärkeää, että heidän omat tavat ja käytännöt voisivat sopia päiväkodinkin rytmiin eikä heitä vaadittaisi liikaa muuttumaan lasten päivähoidon vuoksi.

7.2 Vanhempien kokemien huolien ilmaiseminen ja niiden huomiointi

Huolien kolme ilmaisutapaa

Vanhempien huolenilmaisukeinoja oli kolmenlaisia (kuvio 3). Suurin osa huolista oli ilmaistu *kertomalla suoraan* kyseisestä huolenaiheesta. 20 nimestystä huolenaiheesta 14 eli huomattavan suuri osa oli saatettu päiväkodin henkilökunnan tietoon puhumalla, kysymällä, kertomalla, selittämällä tai kuvailemalla. Joissain kertomuksissa tuotiin myös esille se, miten huolista oltiin voitu kertoa avoimesti.

”Puhuin huolestani.”

”Kerroin kokemuksista...”

”Yritin kuvailla lapseni piirteitä, hänen taustaansa.”

”Kerroimme heille avoimesti huolestamme.”

Yhdessä vanhemman kertomuksessa tuli myös ilmi tilanne, jossa huolesta oli kerrottu. Huoli oli otettu esille alkukeskustelun aikana ja siellä vanhemmat olivat kertoneet asiasta.

”Kerroimme alkukeskustelun aikana asiasta.”

Aina vanhemmat eivät kertomuksien perusteella olleet ilmaisseet huoltaan kovin selvästi ja niinpä toinen tyypillinen huolen ilmaiseminen olikin *heikosti ilmaistu* huoli. Kertomuksien perusteella vanhemmat eivät olleet suoraan tuoneet esille huoltaan ja yksi vastaaja pohti omaa kykyään ilmaista huolta.

”En tiedä olenko oikein osannut ilmaista tätä huolta.”

Äskeisessä otteessa vanhemman pohdinnasta voi huomata, että myös itse huoli on voinut olla sellainen, että se on ollut vanhemman mielestä vaikeasti ilmaistavissa tai kerrottavissa. Seuraavassa aineistoesimerkissä vanhempi tuo esille sen, että huoli ei ole välttämättä ollut niin suuri, että siitä olisi koettu tarvetta puhua perusteellisemmin.

”Ehkä ohimennen. Isomman lapsen kohdalta oli jo entuudestaan tuttua, että...”

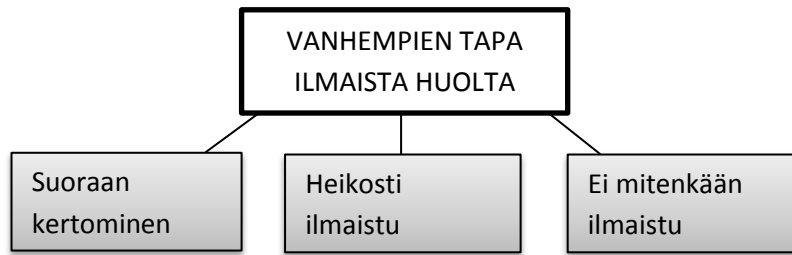
Vanhemmalla oli siis huolta lapsen hoidon aloituksessa mutta hänellä oli myös omia huolta lieventäviä tekijöitä, tässä tapauksessa vanhempi lapsi, jotka rauhoittivat ilman, että henkilökunnan kanssa sitä olisi tarvinnut käydä tarkemmin läpi.

Kahden huolenaiheen kohdalla vanhemmat selkeästi toivat esille, etteivät olleet ilmaisseet huoltaan millään tavalla päiväkodin henkilökunnalle. Näitä vastauksia siis *ei oltu ilmaistu mitenkään*.

”En puhunut siitä...”

”En ole kertonut.”

Koska näissä kohdissa ei ollut mitään perusteluita, on kyseisten vanhempien kokemuksia vaikea tulkita. Perusteluiden pyytäminen olisikin ollut mielenkiintoista.

KUVIO 3. Huolien ilmaiseminen

Huolenaiheiden huomiointitavat

Vanhempien kokemusten perusteella päiväkodin henkilökunta huomioi vanhempien huolia useilla tavoilla (kuvio 4), joista yksi on *vanhempien tukeminen*. Tämä tapahtui erilaisilla lupauksilla järjestää asiat parhaalla tavalla sekä vanhempien rohkaisemisella. Seuraavat aineistoesimerkit osoittavat näitä tapoja.

”... luvattiin ns. omahoitaja...”

”Rohkaisemalla, että kyllä lapsi pian tottuu...”

”Rohkaisevasti.”

Toinen vanhempien kertoma henkilökunnan tapa huomioida heidän huolensa olivat *yhteiset päätökset* huolen suhteen vanhempien ja henkilökunnan välillä. Kuvailut tilanteet liittyivät paljolti käytännön järjestelyitä tai toimintaa koskeviin huoliin ja keino ottaa huoli huomioon oli asiasta neuvottelu yhteisesti ja avoimesti. Tärkeää on huomata, että kertomuksissa painottuu yhteinen päätös ja yhteisesti sovitut ja pohditut ratkaisut.

”Mietittiin kompromissia...”

”Alkusopeutumisen vuoksi päätettiin...”

Huolia voitiin myös *huomioida lasten kautta*. Tässä tavassa vahemman toivat esiin sen, miten juuri heidän lapsensa oli otettu huomioon ja miten heitä oli kohdeltu. Näissä tapauksissa vanhempien huoli oli lasten sopeutumisessa, joten päiväkodin reaktiokin kohdistui siten suoraan lapsiin.

”Lapset otettiin erittäin hyvin vastaan ja heitä huomioitiin erityisen lämpimästi...”

”Todella hienosti. Lapset otettiin aluksi hyvin huomioon ja hoitajat olivat paljon heidän tukenaan...”

Mikäli vanhempien kertomuksissa huolen huomiointi ei kohdistunut lapsiin, tapahtui huolen *huomiointi toiminnalla*. Vanhemmat eivät ilmaisseet näissä tapauksissa suoraa vastausta tai reagointia huoleen, vaan pikemminkin huolen huomioonotto ja sen kuuleminen osoitettiin päiväkodilla toiminnan kautta. Kun huolena oli esimerkiksi lapsen sairastelut, huomioitiin se vanhemman mukaan seuraavalla tavalla:

”Jokaisella on oma pyyhe, potta, sänky.”

Toiminnalla huomiointiin liittyvät myös ne tapaukset, joissa huolen huomaaminen ja kuuleminen on osoitettu henkilökunnan käytöksellä ja toiminnalla. Tapaukset eivät välttämättä ole vaatineet sen suurempia käytännön toimia, vaan pelkästään jo huolen kuulemisella ja sen todentamisella vanhemmille on kyetty osoittamaan huolenaiheen merkitys.

”...Hoitajat ilmaisivat ymmärtämisen hienosti, eikä lisäpainetta näistä asioista muodostunut.”

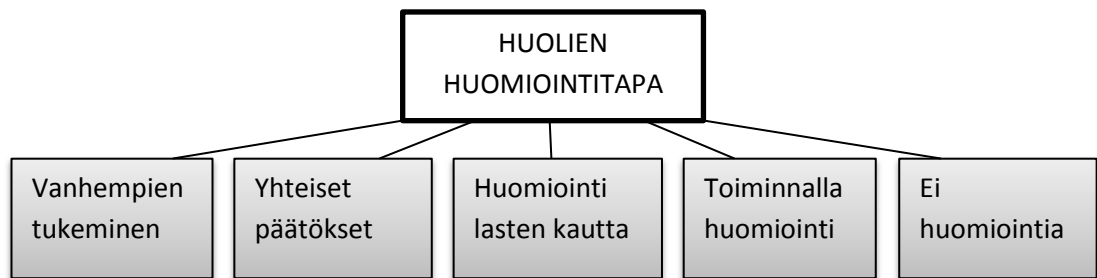
”Kuunneltiin ja muutamin kommentein.”

Muutamissa tapauksissa vanhemmat kertoivat, että heidän huoltaan *ei oltu huomioitu* mitenkään. Näissä tapauksissa täytyy kuitenkin korostaa, että ne olivat tilanteita, joissa vanhemmat eivät olleet mitenkään ilmaisseet huoliaan. Tästä syystä ei siis voi olettaa, että päiväkodissa niitä oltaisiin edes voitu ottaa huomioon. Seuraavat aineistolainaukset ilmentävät näitä tapauksia.

”Heidän on ehkä vaikea huomioida, jos en itse sitä ilmaise.”

”Vaikea sanoa kun ei sen suuremmin asiasta puhuttu...”

Voidaan siis todeta, että yleisesti vanhempien ilmaisemat huolet on huomioitu päiväkodissa monin eri tavoin eikä niitä olla jätetty huomiotta.

KUVIO 4. Päiväkodin tavat huomioida vanhempien huolet.

Kyselylomakkeen lopussa vanhemmilla oli mahdollisuus kertoa halutessaan vielä jotain muuta aiheeseen liittyvää. Muutamat vanhemmat olivat näissä lisäyksissä halunneet ilmaista usein sen, miten he huolistaan huolimatta olivat olleet luottavaisin mielin hoidon aloituksen suhteen. Tätä ilmentää esimerkiksi seuraava vanhemman lause:

”Meillä on ollut alusta asti vahva luottamus siihen, että päivähoito sujuu kaikenkaikkiaan hyvin, oman lapsen tuntien voi tehdä odotuksia.”

Esimerkki osoittaa, että vaikka hoidon aloituksen yhteydessä onkin koettu huolia, päällimmäiseksi on silti jäänyt hyvä kokemus.

8 POHDINTA

Ensimmäiseksi pohdin tutkimuksen tärkeimpiä tuloksia peilaamalla niitä aikaisemmin tehtyihin tutkimuksiin samankaltaisista ilmiöistä. Toinen alaluku käsittelee tutkimuksen eettisiä kysymyksiä sekä koko tutkimuksen luotettavuutta. Viimeisessä luvussa tarkastelen tutkimuksen hyödynnettävyyttä ja sitä, millaisia mahdollisia jatkotutkimusideoita tämän tutkimuksen pohjalta voisi muodostaa.

8.1 Päätulosten tarkastelua

Tutkimukseni tarkoituksena oli kartoittaa sitä, millaisia huolia vanhemmat ovat kokeneet lapsen päivähoiton aloituksessa ja miten he ovat huolet ilmaisseet sekä miten niihin on vastattu. Tutkimuksen tuloksina saadut vanhempia huolettaneet aiheet erosivat joiltain osin aikaisemmin tehdyissä tutkimuksissa löydetyistä huolista. Dallin (2002, 89-91) päivähoiton aloituksen kokemuksia äitien näkökulmasta käsitelleen tutkimuksen mukaan äitien huolet liittyivät vahvasti omaan rooliin ja itsetutkiskeluun. Tutkimuksessa äidit pohtivat esimerkiksi sitä, tekevätkö he oikein laittaessaan lapsen päivähoitoon. Tässä tutkimuksessa taas vanhemmat eivät maininneet tällaisia itsen ja omaan toimintaan kohdistuvia huolia kertaakaan suoraan. Tämä voisi johtua siitä, että Suomessa on melko yleistä ja tavallista, että lapset ovat päiväkodissa, joten kenties syllisyyttä lapsen hoitoon laittamisesta ei samalla tavalla tunneta, vaikka kirjallisuudessa siitä jossain määrin puhutaankin (ks. Munter 2001, 38-39). Toisaalta yksi suurimmista huolenaiheista tässä tutkimuksessa oli lapsen sopeutuminen päivähoitoon. Vaikka vanhemmat eivät suoraan kuvauksissa kertoneet kokevansa huolta siitä tekevätkö oikein laittaessaan lapsensa päivähoitoon, voidaan tämän sopeutumis-huolen katsoa joiltain osin ehkä tarkoittavan samaa.

Vanhempien pohtiessa lapsen sopeutumista, voi taustalla olla pohdintaa hoidon aloittamisen sopivuudesta.

Muutammat vanhemmat kertoivat kokeneensa sopeutumiseen liittyen huolta siitä, miten lapsen sosiaalisten suhteiden käy hoidon aloittamisen myötä eli miten lapsi sopeutuisi ryhmään ja tutustuisi muihin lapsiin. Tämä tutkimustulos sai vahvistusta Perälän ym. (2011, 37) tutkimuksesta, jossa vanhempien keskeisimmät huolet liittyivät muun muassa lapsen kaverisuhteisiin ja muiden lasten kanssa toimeen tulemiseen. Lapsen sopeutumisen lisäksi muita tässä tutkimuksessani vanhempien kertomia huolia olivat huoli lapsen fyysisestä hyvinvinnista sekä huolet liittyen päiväkodin toimintaan. Lapsen fyysiseen hyvinvointiin liittyvät huolet tarkoittivat tässä lapsen sairastelua ja perushoidon ongelmia. Perälän ym. (2011, 37) tutkimuksessa ilmenneet huolet lapsen fyysisestä terveydestä tarkoittivat paino-ongelmia sekä motorista kehitystä, eli lähemmin tarkasteltuna tutkimuksien tulokset eroavat hieman toisistaan. Toisaalta Perälän ym. (2011) tutkimus kartoitti kaikkia perheille tarjottavien palveluiden laatua ja päivähoito oli vain yksi osa suurempaa kokonaisuutta.

Perälän ym. (2011, 40) tutkimuksen mukaan vanhempien oli helppo puhua huolistaan eri tahoille ja myös päivähoidolle, sillä tutkimuksen perusteella 87% vastaajista koki huolista puhumisen päivähoidossa helpoksi. Oma tutkimukseni mukaillee näitä tuloksia, sillä 14 kahdestakymmenestä huolesta (70%) oli ilmaistu kertomalla niistä suoraan päiväkodin henkilökunnalle. Oma tutkimukseni ei käsitellyt huolten ilmaisemisen helppoutta mutta se, että suurin osa huolista oli ilmaistu kertomalla niistä suoraan ja avoimesti, kertoo myös varmasti siitä, että vanhemmat ovat kokeneet huolista puhumisen melko ongelmattomana.

Bronfenbrennerin ekologinen teoria (ks. luku 3.2 s.12) on tässä tutkimuksessa eräänlainen kasvatuskumppanuuden perusta. Avoin vuorovaikutus ja yhteistyö kahden mikrosysteemin välillä on päivähoidossa yhteistyön edellytys ja tavoite (Karila & Puroila 2001, 218) ja tämä sama havaittiin tässä tutkimuksessa huolten jakamisen osalta. Tutkimustulosten perusteella voidaan sanoa, että mitä suurempaan vanhemmat kertoivat huolistaan, sitä varmemmin päiväkodin henkilökunta huomioi huolen. Niissä tapauksissa, joissa vanhemmat eivät olleet kertoneet tai muulla tavoin ilmaisseet huoltaan päiväkodissa, ei henkilökunta ollut reagoinut huoleen mitenkään. Tämä on yksi tutkimukseni tärkeimmistä ja huomionarvoisimmista tuloksista, sillä se osoittaa avoimen vuorovaikutussuhteen

merkityksen. Tutkimustulosten pohjalta voidaan todeta, että vanhempien tapa kertoa avoimesti huolista saa päivähoiton henkilökunnan reagoimaan huoliin. Vanhemmat saavat tukea ja vähintäänkin kokemuksen siitä, että heitä on kuultu, kunhan heille mahdollistetaan avoin keskusteluyhteys työntekijöiden kanssa. Juuri tätä samaa Kaskela ja Kekkonen (2006, 32) tarkoittavat sanoessaan, että kasvatuskumppanuuden keskeinen periaate on kuulluksi tulemisen kokemus.

8.2 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuksen tekemisen prosessiin kuuluu tutkijalle useiden päätösten tekeminen ja jokaisen päätöksen kohdalla tutkijan etiikkaa koetellaan. Eettisyyden pohdinta alkaa jo aiheen valinnasta, lupien hankkimisesta ja jatkuu aina aineistonkeräykseen sekä tutkimuksesta tiedottamiseen. (Eskola & Suoranta 1998, 52, 53.) Tutkimusprosessin alussa aihetta pohtiessani mietin aiheen eettisyyttä. Vanhempien huolenaiheiden tiedustelu saattaisi herättää vanhemmat pohtimaan huoliaan ehkä jopa liikaakin. Saisiko tutkimukseni vanhemmissa aikaan turhia huolia ja pelkoja päivähoitoon liittyen? Päätin kuitenkin, että aihe on merkityksellinen ja tärkeä tutkia, sillä näin päivähoiton aloitus voidaan nähdä vanhemman näkökulmasta. Tutkimus myös mahdollistaisi vanhempien ilmaista niitäkin huolenaiheita, joita he eivät ehkä ole kehdanneet tuoda esille varsinaisessa hoidon aloitusvaiheessa. Lisäksi ajattelin, että tutkimus saattaisi vahvistaa vanhempien tunnetta siitä, että heidän ajatuksillaan ja kokemuksillaan on merkitystä päivähoitolle.

Yleisesti tutkimuksen eettinen perusta muodostuu ihmisoikeuksista. Tutkittavilla on oikeus tietää tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet ja heiltä tulee olla vapaaehtoinen suostumus osallistua tutkimukseen. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 131.) Tämän tutkimuksen informantit eli vanhemmat saivat kyselylomakkeiden mukana saatekirjeen, jossa heille selvitettiin tutkimuksen tarkoitus ja merkitys. Samalla heitä tiedotettiin tutkimukseen osallistumiseen liittyvistä seikoista ja vastaamalla ja palauttamalla lomakkeen he antoivat suostumuksensa käyttää vastauksia tutkimuksessa.

Keskeisimpiä eettisyyteen liittyviä käsitteitä ovat anonymiteetti ja luottamuksellisuus. Kun tietoja hankittaessa on luvattu tutkittavien nimettömyys, on myös tuloksia raportoidessa huolehdittava henkilöllisyyksien salassa pysymisestä.

Salanimiä käytettäessä on myös huolehdittava siitä, että vaikka nimi ei paljastukaan, myös muut tunnistettavat tiedot jäävät raportoinnin ulkopuolelle. (Eskola & Suoranta 1998, 56, 57, 54.) Omassa tutkimuksessani noudatin näitä periaatteita, sillä tutkimuksen missään vaiheessa vastaajien nimiä tai muitakaan henkilötietoja ei kysytty tai vaadittu. Ainoastaan vastaajien sukupuoli tuli ilmi. Saatu aineisto myös palautettiin ja säilytettiin siten, että kukaan vastaajaa ja tutkijaa lukuun ottamatta ei voinut nähdä lomakkeita.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voi arvioida neljän käsitteen kautta, joita ovat *uskottavuus* (credibility), *siirrettävyys* (transferability), *varmuus* (dependability) ja *vahvistettavuus* (confirmability) (Eskola & Suoranta 1998, 211-212; Tuomi & Sarajärvi 2009, 138-139). Seuraavaksi käytän näitä neljää näkökulmaa tutkimuksen luotettavuuden tarkasteluun.

Uskottavuudella tarkoitetaan sitä, että tutkijan tulkinnot ja käsitteellistykset vastaavat tutkittavien käsityksiä samoista asioista (Eskola & Suoranta 1998, 211). Tämän tutkimuksen kohdalla uskottavuus oli haasteellista saavuttaa siksi, että tutkijan kokemusmaailma erosi huomattavasti informantteina olleiden vanhempien kokemusmaailmasta. Tutkijana tarkastelin ilmiötä opiskelijana ja ilman vanhemmuuden näkökulmaa. Pysin kuitenkin tutustumaan vanhemmuuteen erityisesti tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen kautta, jotta vanhemmuus ja vanhemman arki tulisivat lähemmäksi itseäni. Uskottavuutta kuitenkin lisäsi se, että tämän tutkimuksen puitteissa ilmiöstä saatiin esille olennainen tieto, sillä aineistosta voitiin havaita useita samankaltaisuuksia eli aineisto alkoi toistaa itseään (Tuomi & Sarajärvi 2009, 87).

Siirrettävyys tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa tarkoittaa sitä, miten hyvin tutkimuksen tulokset ovat siirrettävissä toiseen kontekstiin. Sosiaalisen todellisuuden ollessa kuitenkin monimuotoinen, eivät yleistyksyet ole aina mahdollisia. (Eskola & Suoranta 1998, 211-212; Tuomi & Sarajärvi 2009, 138.) Olen kuvannut tutkimusraportissa vaiheet tarkasti ja yksityiskohtaisesti, mikä lisää siirrettävyyttä. Tutkimustuloksia on siinä mielessä hankala siirtää muihin ympäristöihin, että tutkimus on hyvin tapauskohtainen ja yksilöllinen ja myös aineistoltaan verraten pieni. Vastaavanlaisiin tilanteisiin ja tapauksiin tulosten siirtäminen on kuitenkin mahdollista mutta silloin täytyy muistaa, että tämän tutkimuksen tulosten yleistäminen sellaisenaan ei ole edes tavoiteltavaa, vaan tärkeämpää on ilmiön syvällisempi tarkastelu.

Varmuudella viitataan siihen, että tutkijan tulee huomioida ulkoisesta vaihtelusta johtuvia tutkimukseen vaikuttavia ennustamattomia tekijöitä sekä omia ennako-oletuksia tutkijana (Eskola & Suoranta 1998, 212; Tuomi & Sarajärvi 2009, 138). Tutkimuksen varmuuden pohtimista on tapahtunut muun muassa proseminaari-tapaamisissa, joissa tutkijana olen voinut pohtia erilaisia tutkimuksen eri vaiheisiin vaikuttavia tekijöitä yhdessä muun ryhmän sekä ohjaajani kanssa. Omat ennako-oletukset olen pyrkinyt tiedostamaan tutkimuksen kaikissa vaiheissa ja erityisesti aineistoa analysoidessani. Objektiivisuudella tarkoitetaan sitä, että tutkija pystyy pitämään omat asenteet, arvostukset ja uskomukset tutkimuskohteesta erillään ja vaikka tämä on haastavaa tutkijan ollessa subjektiivinen toimija, voi objektiivisuuteen silti pyrkiä juuri tunnistamalla omat esioletukset (Eskola & Suoranta 1998, 17). Tutkimuksen aineistonkeräämiseen käyttämäni päiväkotit on itselleni tuttu ja osan vanhemmistakin tunnen. Pyrin kuitenkin unohtamaan nämä seikat tutkimukseni aikana ja aineistoa käsitellessäni. Aineistosta ei olisikaan voinut tunnistaa vanhempia, sillä nimettöminä vastaukset eivät erottuneet toisistaan mitenkään erityisesti. Kun tietoisesti pyrki pitämään vastaajat kasvottomina, oli aineistoa helpompi käsitellä.

Subjektiivisuuden huomasin myös siinä tilanteessa, kun analysoin aineistoa. Joidenkin lomakkeiden vastausten kohdalla tulkinta oli haastavaa vastauksen monimerkityksellisyyden vuoksi. Näissä tilanteissa olisi ollut helppoa luokitella vastaus sen mukaan, miten se itsestäni parhaimmalta tuntui. Luokitteluperuste täytyi kuitenkin löytää aineistosta ja niinpä järjestelmällisesti etsin vastauksista ne osat, joista todella selvisi peruste luokittelulle.

Viimeisenä tarkastelen vahvistettavuutta tutkimuksen luotettavuuden yhtenä näkökulmana. Sillä tarkoitetaan sitä, että tutkijan tutkimuksessaan tekemät ratkaisut ja päätökset on esitetty niin tarkasti ja yksityiskohtaisesti, että ulkopuolinen lukija voi seurata päättelyn etenemistä sujuvasti (Tuomi & Sarajärvi 2009, 139). Koko tutkimusraportin ajan olen pyrkinyt noudattamaan tätä tarkkaa raportointitapaa. Varsinkin aineiston analyysi-vaiheen olen pyrkinyt selittämään mahdollisimman tarkasti ja perustellusti, jotta lukija voisi ymmärtää tekemäni ratkaisut ja päätökset. Myös esimerkiksi haastavien tulkintojen ratkaisemisen selittäminen ja perustelut auttavat ymmärtämään, että tutkimus on laadullinen ja riippuvainen tutkijasta. Tulosten autenttiset aineistolainaukset auttavat lukijaa seuraamaan tutkijana tekemiäni päätelmiä ja luokitteluita. Joku toinen tutkija olisi voinut samasta aineistosta tehdä

erilaiset tulkinnat. Olen kuitenkin pyrkinyt perustelemaan omat valintani, joten tältä osin tutkimusta voidaan pitää luotettavana.

8.3 Tulosten hyödynnettävyys ja jatkotutkimusmahdollisuudet

Tutkimus osoitti sen, että vanhemmilla on päivähoiton aloituksessa eniten lapsen sopeutumiseen liittyviä huolia. Vanhemmilla on kuitenkin muitakin, paljon yksittäisempiä ja yllättäviäkin huolia, joihin olisi syytä kiinnittää huomiota. Käytännön järjestelyistä ja päiväkodin toiminnasta tiedottamisella saadaan varmasti monia huolia hälvenemään itsestään. On myös muistettava, että on mahdollista ettei huolia hoidon aloitukseen liity ollenkaan.

Tutkimuksessa huomionarvoiseksi nousi se asia, että mitä suurempaan ja avoimemmin vanhemmat kertoivat huolistaan, sitä varmemmin niihin myös reagoitiin ja huolenaiheet huomioitiin päiväkodin toimesta. Tulosten perusteella vanhempia tulisikin hoidon aloituksessa rohkaista puhumaan itseään huolettavista asioista vapaasti, sillä henkilökunnan on haastavaa huomioida huolet, jotka on ilmaistu ehkä vain ohimennen. Kasvatuskumppanuuden ja yhteistyön kannalta avoin keskusteluyhteys ja sen muodostuminen ovat tärkeitä ja pohja sille lähtee muodostumaan heti ensitapaamisista alkaen.

Jatkotutkimusehdotuksia tämän tutkimuksen pohjalta voisi olla esimerkiksi se, onko lapsen iällä merkitystä vanhempien huoliin. Tämänkin tutkimuksen aiheen valinnan aikana pohdin tätä kysymystä ja se oli välillä yhtenä tutkimuskysymyksenä, mutta tutkimuksen koosta ja rajallisuudesta johtuen jätin sen pois. Olisikin mielenkiintoista laajentaa tätä tutkimusta lapsen iän merkitykseen huolenaiheisiin.

Tämä tutkimus käsitteli päivähoiton aloitukseen liittyviä huolia, mutta jatkotutkimusmahdollisuutena voisi olla ylipäätään vanhempien huolien kartoittaminen päivähoidosta. Tässä tapauksessa tulee taas vastaan eettinen kysymys, sillä onko mielekästä asettaa vanhemmat pohtimaan päivähoitoon liittyviä huolia ja mitä ajatuksia ja mahdollisesti epäluottamusta se voi vanhemmissa herättää. Yksi ehdotus voisi olla myös tarkastella päivähoiton henkilökunnan huolia, sillä tässä tutkimuksessa keskityttiin vanhempien kokemuksiin. Kasvatuskumppanuuden yhteydessä on kuitenkin tärkeää huomioida molemmat osapuolet, joten

henkilökunnalla oleviin huoliin keskittyvää tutkimusta olisi myös kiinnostavaa tehdä.

Kaikenkaikkiaan tätä tutkimusta voi laajentaa ja mukaan voi ottaa erilaisia näkökulmia. Tutkimukseni antaa pohjaa ilmiön syvällisemmälle tarkastelulle, sillä tämä tutkimus on kuitenkin vain pintaraapaisu aiheesta. Pienillä muutoksilla ilmiötä voi tarkastella vielä useista eri näkökulmista.

LÄHTEET

- Alasuutari, M. 2006. Kulttuuriset kehykset kasvatusvuorovaikutuksessa. Teoksessa K. Karila, M. Alasuutari, M. Hännikäinen, A.R. Nummenmaa & H. Rasku-Puttonen. (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.
- Alasuutari, M. 2010. Suunniteltu lapsuus. Keskustelut lapsen varhaiskasvatuksesta päivähoitossa. Tampere: Vastapaino.
- Asetus lasten päivähoitosta 239/1973. Viitattu 15.4.2014. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730239>
- Bronfenbrenner, U. 1979. The Ecology on Human Development. Experiments by nature and design. Harvard university press.
- Brooker, L. 2008. Supporting transitions in the early years. Great Britain: Open University Press
- Dalli, C. 1999. Learning to be in childcare: mothers' stories of their child's 'settling-in'. European Early Childhood Education Research Journal 7(2), 53–66.
- Dalli, C. 2002. Constructing identities: being a “mother” and being a “teacher” during the experience of starting childcare. European Early Childhood Education Research Journal 10(2), 85–101.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Hujala, E., Puroila, A.-M., Parrila-Haapakoski, S. & Nivala, V. 1998. Päivähoitosta varhaiskasvatukseen. Jyväskylä: Gummerus.
- Jyrinki, E. 1976. Kysely ja haastattelu tutkimuksessa. Helsinki: Oy Gaudeamus Ab.
- Karikoski, H. & Tiilikka, A. 2011. Eheä kasvunpolku – haaste yhteisölle. Teoksessa E. Hujala & L. Turja. 2011. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Karila, K. 2006. Kasvatuskumppanuus vuorovaikutussuhteena. Teoksessa K. Karila, M. Alasuutari, M. Hännikäinen, A.R. Nummenmaa, & H. Rasku-Puttonen. (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.
- Karila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Nummenmaa, A.R. & Rasku-Puttonen, H. 2006. (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.
- Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Helsinki: Stakes. Oppaita 63.

- Kinnunen, U., Malinen, K. & Laitinen, K. 2009. Työn ja perheen yhteen sovittaminen: perheiden kokemuksia ja ratkaisuja. Teoksessa A. Rönkä, K. Malinen & T. Lämsä (toim.) Perhe-elämän paletti. Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Kinnunen, U. & Mauno, S. 2002. Työ ja perhe-elämä vanhempien ja lasten näkökulmasta. Teoksessa A. Rönkä & U. Kinnunen. (toim.) Perhe ja vanhemmuus. Suomalainen perhe-elämä ja sen tukeminen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Kuivakangas, J. 2002. Kuuluuko ääni, löytyykö keinot? Lähtökohtia lapsen pahoinvoinnin tarkasteluun. Teoksessa A. Rönkä & U. Kinnunen. (toim.) Perhe ja vanhemmuus. Suomalainen perhe-elämä ja sen tukeminen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta 1128/1996. Viitattu 15.4.2014. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961128>
- Laki lasten päivähoitosta 36/1973. Viitattu 15.4.2014. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>
- Malinen, K. & Rönkä, A. 2009. Mihin aika riittää? Teoksessa A. Rönkä, K. Malinen & T. Lämsä (toim.) Perhe-elämän paletti. Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Munter, H. 2001. Lapsi aloittaa päivähoiton. Teoksessa A. Helenius, K. Karila, H. Munter, P. Mäntynen & H. Siren-Tiusanen. (toim.) Pienet päivähoitossa. Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Helsinki: WSOY.
- Patton, M. Q. 2002. Qualitative research and evaluation methods. Thousand Oaks: Sage.
- Perälä, M-L., Salonen, A., Halme, N. & Nykänen, S. 2011. Miten lasten ja perheiden palvelut vastaavat tarpeita? Vanhempien näkökulma. Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Raportti 36.
- Puroila, A.-M. & Karila, K. 2001. Bronfenbrennerin ekologinen teoria. Teoksessa K. Karila, J. Kinos & J. Virtanen. (toim.) Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Rönkä, A. & Kinnunen, U. 2002. Johdanto. Teoksessa A. Rönkä & U. Kinnunen. (toim.) Perhe ja vanhemmuus. Suomalainen perhe-elämä ja sen tukeminen. Jyväskylä: PS-kustannus.

- Rönkä, A., Malinen K. & Lämsä, T. 2009. Pikkulapsiperheiden arjen paletti. Teoksessa A. Rönkä, K. Malinen & T. Lämsä (toim.) Perhe-elämän paletti. Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Jyväskylä: PS kustannus
- Rönkä, A., Malinen, K., Sevón, E., Kinnunen, U., Poikonen, P-L. & Lämsä, T. 2009. Arki elämäalueiden leikkauspisteessä: johtopäätökset ja ehdotukset perheiden arjen tukemiseksi. Teoksessa A. Rönkä, K. Malinen & T. Lämsä. (toim.) Perhe-elämän paletti. Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Sauli, H. & Säkkinen, S. 2007. Lasten päivähoido. Teoksessa Stakes. Suomalainen lapsi 2007. Helsinki: Stakes.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

LIITTEET

Liite 1. Aineiston analyysin runko: huolenaiheet

PELKISTETTY ILMAUS	ALALUOKKA	YLÄLUOKKA	PÄÄLUOKKA
Lapsi pärjää hoidossa	Vieraassa paikassa pärjääminen	Vieraaseen tilanteeseen tottuminen	Lapsen sopeutuminen
Lapsi pärjää hoidossa			
Eroahdistus			
Sopeutuminen uuteen hoitopaikkaan	Lapsen sopeutuminen uuteen tilanteeseen		
Lapsen sopeutuminen			
Rytmiin sopeutuminen			
Tukeutuisiko pikkusiskoonsa	Tutustuminen uusiin ihmisiin	Sosiaalisten suhteiden luominen	
Suhtautuvat uuteen ympäristöön/ihmisiin			
Sopeutuu ryhmään	Lapsiryhmään sopeutuminen		
Pärjää muiden lasten kanssa			
Sairas kun aloittaa hoidon	Lapsen terveys	Lapsen fyysisestä hyvinvoinnista huolehtiminen	Lapsen fyysinen hyvinvointi
Flunssa			
Päiväunet	Perushoito		
Ruokailu			
Nukkuuko			
Kristillisessä päiväkodissa toimintatavat	Päiväkodin käytännöt/toimintatavat	Päiväkodin toimintatavat	Päiväkodin toiminta
Ikätasolle sopivaa ohjelmaa			
Hoitajien motivaatio	Henkilökunnan toiminta/asenteet	Päiväkodin henkilökunnan toiminta	
Kuvan henkilökunta muodostaa			
Normit ja säännöt suhteen edelle			
Ei ollut	Ei huolia	Ei huolia	Ei huolta

Liite 2. Aineiston analyysin runko: huolen ilmaiseminen

PELKISTETTY ILMAUS	LUOKKA
Kuvailla	Suoraan kertominen (14)
Kerroin	
Kerroimme	
Kysyin	
Kerroimme	
Kerroin	
Kerroimme	
Kerroin	
Kerroin	
Kerroimme	
Selitin	
Kerroimme	
Puhuin	
Kertomalla	
En ole kertonut	Ei mitenkään ilmaistu (2)
En puhunut	
En tiedä olenko oikein osannut ilmaista	Heikosti ilmaistu (4)
En mitenkään erityisemmin	
Katsellen, kuunnellen	
Ehkä ohimennen	

Liite 3. Aineiston analyysin runko: huolen huomiointi

PELKISTETTY ILMAUS	ALALUOKKA	YLÄLUOKKA
Luvattiin	Vanhempien rauhoittelu lupauksella	Vanhempien tukeminen
Luvattiin		
Luvattiin		
Luvattiin		
Rohkaisevasti	Vanhempien rohkaisu	
Rohakisemalla		
Vaikea huomioida jos en itse ilmaise	Ei huomiointia	Ei huomiointia
Vaikea sanoa kun en puhunut		
Eivät tienneet		
Päätettiin	Yhdessä tehty päätös	Yhteiset päätökset
Mietittiin		
Lapset otettiin hyvin huomioon	Lasten huomiointi	Lasten kautta huomiointi
Lapset otettiin erittäin hyvin vastaan		
On osoittanut	Käytöksellä osoitettu huomiointi	Toiminnalla huomiointi
Ilmaisivat		
Kuunneltiin, kommentoitiin		
Jokaisella oma pyyhe, potta, sänky	Käytännön toiminnalla osoitettu huomiointi	
Lapset pääsivät samaan hoitoryhmään		
Unilelu saanut olla mukana		

Liite 4. Saatekirje vanhemmille

Hei päivähoidossa olevan lapsen vanhempi/vanhemmat!

Opiskelen Jyväskylän yliopistolla kasvatustieteen laitoksella varhaiskasvatusta eli valmistun lastentarhanopettajaksi. *Teen kandidaatin –tutkielmaani vanhempien kokemista huolista lapsen päivähoiton aloituksen yhteydessä.* Haluan selvittää, millaiset asiat vanhempia huolettavat, kun lapsi on aloittamassa päivähoitoa. Vastaukset ovat merkittäviä kehitettäessä päivähoiton aloitusta kaikille osapuolille miellyttäväksi - ei vain lapselle vaan myös vanhemmille.

Tarkoituksenani on kerätä tutkimusaineisto pienen kyselylomakkeen avulla, johon voivat vastata ne vanhemmat, joiden lapsi on aloittanut päivähoiton vuoden 2013 syksyllä tai sen jälkeen. Mikäli perheessä on kaksi vanhempaa, toivoisin molempien vanhempien täyttävän omat lomakkeet. Myöskin, jos hoidon aloittaneita lapsia on useampia, voi jokaisen lapsen kohdalla halutessaan täyttää oman lomakkeen. Kyselylomakkeet ovat tämän kirjeen liitteinä ja ne voi palauttaa suljetussa kirjekuoressa päiväkodin henkilökunnalle, joilta tutkija kirjeet noutaa. Lomakkeet tulee palauttaa viimeistään keskiviikkona 12.3.2014.

Lomakkeet palautetaan nimettöminä eikä vastaajia voi tunnistaa tutkimuksen missään vaiheessa. Myöskään lomakkeiden vastaukset eivät pääse keidenkään sivullisten tietoon. Tutkimuksen valmistuttua toimitan tutkimusraportin päiväkodille, jossa siihen voi halutessaan tutustua. Mikäli herää kysyttävää, vastaan mielelläni.

Vastauksesi ovat arvokkaita tutkimuksen kannalta, kiitokset mielenkiinnosta!

Ystävällisin terveisin,

Mari Rissanen

Yhteystiedot:

mari.i.rissanen@student.jyu.fi

xxx xxxxxxx

Miten päiväkodissa huomioitiin tämä huolesi?

B) Mikä huoletti (huolen nimi)?

Lyhyt kuvaus siitä, miksi se huoletti?

Kuinka ilmaisit huolen päiväkodille?

Miten päiväkodissa huomioitiin tämä huolesi?

C) Mikä huoletti (huolen nimi)?

Lyhyt kuvaus siitä, miksi se huoletti?

Kuinka ilmaisit huolen päiväkodille?

Miten päiväkodissa huomioitiin tämä huolesi?

Mitä muuta haluaisit tuoda esiin tästä aiheesta?

Jatka tarvittaessa vastauksia erilliselle paperille.

Suuret kiitokset osallistumisesta tutkimukseen sekä päivähoiton kehittämistyöhön!